

Täysistunto

Keskiviikko 7.4.2021 klo 16.10—18.19

2. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi jätelain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 40/2021 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 2. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään ympäristövaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan, hallintovaliokunnan ja talousvaliokunnan on annettava lausunto.

Asia pantiin pöydälle tänään 7.4.2021 pidetyssä täysistunnossa tähän istuntoon.

Mennään keskusteluun. — Edustaja Kivisaari.

Keskustelu

16.11 **Pasi Kivisaari kesk:** Arvoisa puhemies! Esitys lepäili hetken pöydällä, ja taas on uuden jätenousun aika. Kaikkineenhan tätä jätelakia on käsitelty pitkään ja hartaasti, ja nyt on mielestäni eduskunnan vuoro hoitaa loput.

Suomi on monella tapaa kiertotalouden edelläkävijä. Mikään mallioppilas emme kuitenkaan ole, vaan enemmänkin voisimme tehdä. Paperin- tai pullojen keräys on suomalaiselle tuttua kierrätystä, mutta esimerkiksi muovien kierrätyksessä on vielä paljon parantamisen varaa.

Hallituksen esitys lisää kierrätystä sekä laittaa täytäntöön uutta EU-lainsäädäntöä. Nupinaa varmasti syntyy, kun moni tuttu tuote poistuu valikoimasta tai muuttaa muotoaan. Paperipilli ei ole ehkä optimaalinen pirtelölle, mutta emmeköhän me siitäkin selviä. Kestämme varmaan senkin, että muovია sisältävät vanupuikot muuttuvat rassatessamme korvaa puhtaaksi tai grillillä lusikoimme makkaraperunoita, joissa haarukka ei olekaan enää muovia.

Puhemies! Suomalaisia on väestömäärältään melko vähän, ja osuutemme luonnonvarojen kulutuksesta on pieni. Henkeä kohden kulutuksemme on kuitenkin suurta. Tulevaisuuden ei tarvitse kuitenkaan näyttäytyä pelottavana, vaan voimme suhtautua siihen myös ratkaistavissa olevana haasteena. Kiertotalous tuo paitsi ratkaisun liikakulutukseen myös mahdollisuuksia suomalaisille yrityksille ja innovaatioille.

Yhtenä näkyvänä onnistumisena voidaan pitää kaatopaikkojen pienenemistä tai katoamista. Yhdyskuntajätteestä päätyy kaatopaikalle enää noin prosentti. Tällä hetkellä suurin osa yhdyskuntajätteestä hyödynnetään energiana jätevoimaloissa. Varsinaisesta kierrätyksestä ei polttamisessa kuitenkaan ole kysymys. Kierrätyksen osuus yhdyskuntajätteen käsittelyssä on Suomessa noin 40 prosenttia. Tästä on mahdollista parantaa selvästi muun muassa jätteiden tarkemmalla lajittelulla ja erilliskeräyksellä. Hallituksen tavoitteena on

Pöytäkirjan asiakohta PTK 36/2021 vp

nostaa kierrätyksen osuutta 65 prosenttiin vuoteen 2035 mennessä. Minusta se on hyvä tavoite. [Sheikki Laakso: Niin on!]

Arvoisa puhemies! Hallituksen esityksessä erilliskierrätettävien jätteiden kuljettamisen osalta siirryttäisiin kunnan keskitetyksi kilpailuttamiin jätteenkuljetuksiin. Tämä helpottaa varmasti tiedonsaantia kunnan jätevirroista sekä parantaa niiden seurantaa ja valvontaa. Jätetuollon logistiikan suunnittelu helpottuu, ja kunnat voivat paremmin hyödyntää hyviä käytänteitä, kuten monilokero-, yhteis- ja korttelikeräyksiä.

Ehdotus on ehkä lainsäädännön tasolla monimutkainen, mutta kiinteistönhaltijan kannalta se on selkeä. Kunta järjestää kaikkien erilliskerättävien asumisessa syntyvien jätteiden kuljetuksen kiinteistöltä.

Nykyisen kaksoisjärjestelmän — jossa siis asiakas on itse voinut valita jätteenkuljetuksen — osittaisen purkamisen yhteydessä on oltu huolissaan pienten ja keskisuurten kuljetusyritysten asemasta. Tämä on ollut aivan oikea ja ansaittukin huoli. Hallituksen esityksessä kunnat onkin velvoitettu jakamaan kuljetusurakat alueellisesti ja ajallisesti siten, että myös pk-yritykset voivat osallistua kilpailutuksiin ja saada myös urakoita. Myös jätteiden lisääntyvä erilliskierrätys jo itsessään tuo uutta työtä kuljetusalalle.

Kiitän hallitusta siitä, että lausuntokierroksen jälkeen kunnan vastuulla olevien jätteiden kuljetusjärjestelmää koskeva muutos rajattiin erilliskerättävään jätteeseen. Sekajätteen kuljetuksen kunta voi edelleen siirtää kiinteistönhaltijan järjestettäväksi. Se on kädenojennus yrittäjyydelle.

Arvoisa puhemies! Pidän hallituksen esitystä jätelaista kierrätystavoitteiden ja yrittäjien kannalta kelvollisena. Paitsi ratkaisun ympäristöongelmiin kiertotalous tarjoaa myös monia, monia taloudellisia mahdollisuuksia. Kiertotalouden tavoitteena on, että talous toimii ympäristön kantokyvyn rajoissa. Sitähän tässä haetaan.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Sankelo.

16.17 Janne Sankelo kok: Arvoisa puhemies! Hallituksen esitys uudeksi jätelaiksi sisältää monia ympäristön kannalta hyviä parannuksia jätteenkäsittelyyn ja jatkaa samalla tiellä, jonka myötä esimerkiksi kaatopaikkakäsittely on Suomessa jyrkästi vähentynyt 2000-luvun aikana. Lakiesityksessä on kuitenkin nurja puolensa, joka tulee muuttamaan alan markkinaa merkittävästi.

Yksi hallituksen esityksen keskeisin asia on nykyisen kaksoisjärjestelmän lakkauttaminen erilliskierrätettävien jätteiden osalta ja siirtyminen kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen. Sekalaisen yhdyskuntajätteen ja saostus- ja umpisäiliölietteen kuljetuksen osalta kaksoisjärjestelmä kuitenkin jäisi voimaan. Käytännössä jos nyt kiinteistön haltija on itse kilpailuttanut ja valinnut kuljetusyrittäjän, niin jatkossa kilpailutukset toteutettaisiin kuntien toimesta. Asiakas ei enää valitsisi itse toimijaa. Hallitus on perustellut kaksoisjärjestelmän osittaista purkua muun muassa kierrätysvaatimusten kiristymisellä, hajanaisten vastuiden tehottomuudella ja sillä, ettei kaksoisjärjestelmän kilpailuvaikutuksesta ole vahvaa näyttöä.

Arvoisa puhemies! Mielestäni hallituksen perustelut eivät ole tältä osin kestäväällä pohjalla. Ensinnäkin kuljetusjärjestelmällä ei ole osoitettu olevan merkitystä kierrätysasteessa. Auton väri tai sen omistaja eivät vaikuta velvoitteista selviämiseen. Kiinteistön haltijan järjestämässä kuljetuksessa ovat kaikki samat lajittelukeinot mahdollisia kuin kunnallisissa kuljetuksissa mukaan lukien kortteli- ja muut kimpfakeräysratkaisut. Toisekseen on

Pöytäkirjan asiakohta PTK 36/2021 vp

täysin selvää, että hallituksen esitys asettaa vaakalaudalle monien yrittäjien elannon mutta myös heillä työskentelevien ammattilaisten toimeentulon. Pienet, kasvolliset ympäristöalan yritykset ovat siis poistumassa jätehuoltokartalta.

Julkinen kilpailutus kuulostaa hyvältä, selkeältä ja kustannustehokkaalta, mutta tiedossa on, että kilpailutuksen voittaa useimmiten kansallinen tai kansainvälinen iso toimija. Kilpailutusten myötä yrittäjä ja asiakas eivät voi enää keskenään sopia palvelusta, vaikka osapuolet näin haluaisivatkin. Ympäristötekoja tarvitaan, mutta samalla voitaisiin edistää työllisyyttä ja taloutta. Se olisi aitoa vihreää siirtymää. Hallituksen esittämä kaksoisjärjestelmän puhkominen on linjassa sen oman vihreän siirtymän logiikan kanssa: ajetaan kotimaiset yritykset nurin ja siirretään rahat monikansallisille yrityksille. Ymmärrän, että vasemmistohallitus ei lähtökohtaisesti halua yrittäjiä mukaan tekemään ekotekoja, kun esimerkiksi sote-valmisteluakin ovat leimanneet yrittäjäkielteiset esitykset. Miksi Suomen Keskusta siunaa tämän kaiken?

Arvoisa puhemies! Vapaa kilpailu erikokoisten kuljetusyrittäjien kesken on ehdottomasti paras ratkaisu niin yrittämisen, ympäristön kuin asiakkaiden näkökulmasta. Hallituksen esitys kaksoisjärjestelmän osittaisesta purusta ja kilpailutusten keskittäminen kunnille tarkoittaa päinvastaista. On pakko kysyä, onko meillä varaa heikentää yrittäjyyttä ja työllisyyttä talouskriisin keskellä, vieläpä kun kunnille keskitetyn kuljetusmallin taloudellisia hyötyjä tai tehokkuutta ei ole edes kyetty osoittamaan.

Yrittäjien ääntä ylläpitävänä kansanedustajana minun täytyy antaa heikko arvosana tälle lakiesitykselle. Ympäristöministeri on ajanut yrittäjyyttä heikentävää muutosta muista näkemyksistä välittämättä, ja vaikuttavuusarviot yrittäjyyteen uupuvat. Mielestäni lakia ei voida missään nimessä hyväksyä tällaisena ilman, että se vaikuttaisi heikentävästi alueellisen elinkeinoelämän vireyteen, työllisyyteen ja asiakkaan valinnanvapauteen. Laki on siis laitettava uudelleen valmisteltavaksi.

Kun paikalla on ministeri, niin kysyisin tässä lopuksi: miksi vain yritysvaikutusten arviointi on tehty tämän lain yhteydessä yksipuolisesti?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Essayah poissa. — Edustaja Ollikainen.

16.23 **Mikko Ollikainen r:** Ärade talman, arvoisa puhemies! Käsittelyssä oleva jätelain uudistus on herättänyt paljon tunteita tänäänkin ja tehnyt niin vuosikausia. Muistan esimerkiksi, kun asiasta väännettiin noin kymmenen vuotta sitten, kun toimin erityisavustajana. Tämän lisäksi jätteeseen liittyvät asiat ja siihen kuuluva hallinto ja kilpailutus herättävät suurta keskustelua myös alueellisesti. Lakiesityksellä toteutetaan hallitusohjelman kirjauksia kiertotalouden tavoitteista ja pannaan samalla täytäntöön EU-lainsäädäntöä. Kokonaisuuteen kuuluu siis monta palaa, ja ympäristövaliokunnassa tulemme kuulemaan laajasti eri asiantuntijoita, ja itse asiassa aloitimme kuulemiset jo tänään. On myös hyvä, että muut valiokunnat perehtyvät tähän laajaan kokonaisuuteen.

Tällä hetkellä Suomessa on alueellisia eroja, suuriakin, jätteen hyötykäytössä. Jätelain uudistuksella pyritään laajemmin hyödyntämään yhdyskunta- ja pakkausjätteitä mutta myös esimerkiksi rakennus- ja purkujätteitä. Suomen ympäristökeskuksen mukaan yhdyskuntajätteiden kierrätysaste oli 43 prosenttia vuonna 2019. Vielä on matkaa, jotta tätä lukua saadaan nostettua, ja jätelain arvioidaan lisäävän kierrätystä viiden ja kymmenen prosentin välillä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 36/2021 vp

Toinen keskeinen muutos jätelaisissa koskee jätteiden kuljetusta. Itse näen hyvänä, että alkuperäisestä esityksestä muutettiin lausuntokierroksen jälkeen sekajättekuljetuksia koskevaa sääntelyä. Pienillä ja keskisuurilla, vuosikymmeniä toimineilla jätealan yrityksillä tulee olla mahdollisuus toimia markkinoilla. Maastamme löytyy valitettavia tarinoita, joissa pienet ja keskisuuret yritykset ovat joutuneet lopettamaan keskitetyn kilpailutuksen myötä. Kiinteistönhaltija saa, kuten nytkin, jatkossakin tilata sekajätteen kuljetuksen itse.

Näkemykseni on, että erityisesti biojätteiden kierrätystä tulisi lisätä. Biojätteitä voisi myös yhä useammin käyttää liikenteen polttoaineena, biokaasuna. Monet suomalaiset eivät tosin vielä ole tottuneet lajittelemaan biojätettä. Täsmennyksenä vielä suora sitaatti hallituksen esityksestä, sivu 39: ”Biojätteiden erilliskeräyksen (mukaan lukien mahdollisuus pienkompostointiin) piiriin kuuluisi noin 65 prosenttia Suomen väestöstä, kun taajamien vähintään viiden huoneiston asuinkiinteistöjen lisäksi biojäte kerättäisiin yli 10 000 asuukaana taajamissa kaikilta asuinkiinteistöiltä.” Eli tämä ei koske omakotitaloja pienissä kunnissa. Joka tapauksessa on tärkeää tiedottaminen siitä, miten biojätettä kerätään ja millaisissa tapauksissa voidaan käyttää kompostointia.

Ärade talman! Ändringen av avfallslagen är ett välkommet förslag mot en starkare cirkulär ekonomi. Faktum är att vi över tiden har blivit betydligt bättre på att sortera. Själva har vi blivit bättre på att sortera plast, kartong, glas, metall och kläder och fört dem till återvinningsstationen. Det har blivit en slags vana.

I detta förslag införs nu det så kallade producentansvaret för förpackningsavfall. De som för in förpackningsavfall på marknaden ska stå för minst 80 procent av kostnaderna för avfallet. Nu krävs samarbete mellan kommuner och producenter i insamlingen av förpackningsavfall, och de områdesvisa återvinningsstationerna för plastförpackningar ska fördubblas. Här är det viktigt att dessa också töms. Vi vet att det finns — och har sett bilder på — många överfulla plastinsamlingsplatser.

Ja, det finns ännu massor att göra då det gäller återvinningsgraden, då det gäller till exempel plast, och att den ska höjas kraftigt. Nu bränns till och med två tredjedelar av den plast som samlas in, vilket bland annat framgick i måndags i tv-programmet MOT. Till exempel borde det vara möjligt att kunna göra olja av plast på kemikalisk väg. Kunskap finns bland annat i Laihela. En annan betydlig förändring som lagen innefattar är förbudet av till exempel bomullspinnar, bestick, sugrör av plast. Dessa ska inte längre föras in på marknaden om man beräknar att ersättande material finns tillgängliga, till exempel av trä.

Avslutningsvis också några ord på svenska. Vi kan konstatera att det är otroligt viktigt att dessa stora helheter ser vikten av små och medelstora företags betydelse i transportkedjan. Dessa aktörer, som kan ha gjort ett viktigt arbete för en renare miljö och sophantering i vårt land över 50 år, måste få en rejäl möjlighet att verka även i fortsättningen. Detta förslag ger bättre möjligheter till det i motsats till det förslag som gick ut på utlåtanderunda. Fastighetsägaren kan själv välja sin avfallstransport då det gäller blandavfall eller brännbart avfall som används på vissa håll. Det är viktigt att avfallslagen nu får en bred och mångsidig behandling i de olika utskotten. — Kiitos, tack.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Tack. — Edustaja Elo.

16.29 **Tiina Elo vihr:** Arvoisa puhemies! Tuottamamme jätemäärät ovat konkreettinen osoitus siitä, että tapamme kuluttaa luonnonvaroja on kestämaton. Suomen ylikulutuspäi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 36/2021 vp

vää vietetään tänä vuonna jo ensi lauantaina 10.4. Jätteen määrän vähentämisellä ja kierrätysasteen nostolla suitsimme luonnonvarojen ylikulutusta, joka on ilmastonmuutoksen ja luontokadon juurisyy.

Tämä jätelain uudistus vauhdittaa merkittävästi kiertotaloutta ja helpottaa kotitalouksien mahdollisuuksia kierrättää. Tavoitteena on lisätä jätteiden hyötykäyttöä, vähentää päästöjä ja luoda Suomeen uusia työpaikkoja. Esityksen avulla yli 50 prosenttia suomalaisista tulee lasin, kartongin, metallin ja muovin erilliskeräyksen piiriin ja 65 prosentti biojätteen erilliskeräyksen piiriin. Esityksellä tavoitellaan yhdyskuntajätteen kierrätysasteen nostamista nykyisestä pitkään paikalla junnanneesta reilusta 40 prosentista 65 prosenttiin vuoteen 2035 mennessä. Tämä on merkittävä kierrätysloikka.

Arvoisa puhemies! Uudistuksessa säädetään uusista jätteiden kierrätyksestä ja erilliskeräyksestä koskevista tavoitteista ja velvoitteista. Etenkin paperi, lasi ja metalli kiertävät jo Suomessa hyvin. Erityisenä haasteena meillä on muovin kierrättäminen, ja muita ongelmallisia jakeita ovat puu ja tekstiilit. EU:n tavoitteen mukaan puolet markkinoille saatetusta pakkausmuovijätteestä on kierrätettävä vuoteen 2025 mennessä. Tekstiilijätteen erilliskeräys aloitetaan Suomessa vuonna 23. Uuden jätelain myötä kierrätys kotitalouksissa lisääntyy. Kaikissa yli viiden asunnon kiinteistöissä tulee voimaan erilliskeräysvelvoite: biojätteelle on järjestettävä keräys heinäkuusta 22 alkaen, lasille, metallille, muoville ja kartongille siitä vuoden päästä, heinäkuusta 23 alkaen. Ja biojätteen keräysvelvollisuus laajenee heinäkuuhun 24 mennessä kaikkiin asuinkiinteistöihin, jotka ovat yli 10 000 asukkaan taajamissa. Omakotitalon biojätteen voi toki edelleen kerätä omaan kompostiin, ja se on myös sangen suotavaa niin ympäristön kuin oman pihankin kannalta.

Kierrätysasteen nostamisen kannalta sen sijaan olennaista on se, että uudelleenkäytön valmistelua tai kierrätystä varten erilliskerättyä jätettä ei enää saa sijoittaa kaatopaikalle tai polttaa. Tämä kieltö ei koske kierrätysprosessissa käyttökelvottomaksi osoittautunutta jäännöstä, eikä laissa aseteta tälle jäännökselle määrällisiä rajoituksia, mutta kierrätysasteen kannalta on tietysti olennaista, että se osuus jää mahdollisimman pieneksi, ja tämän takia esimerkiksi muovin kierrätys- ja jatkojalostusmahdollisuuksia on edelleen kehitettävä ja muovinkierrätykseen myös velvoitettava esimerkiksi säätämällä sekoitevelvoitteesta.

Arvoisa puhemies! Kierrättäminen on yksi tärkeä osa jäteongelman ratkaisua, mutta vielä sitäkin tärkeämpää on vähentää syntyvän jätteen määrää. Meidän on siirryttävä lineaarisesta taloudesta kiertotalouteen. Se tarkoittaa neitseellisten luonnonvarojen käytön minimoimista hyödyntämällä raaka-aineita tehokkaasti ja pitämällä materiaalit käytössä mahdollisimman pitkään. On tärkeää, että EU:n jätedirektiiviin on lisätty säännöksiä, joilla jäsenvaltiot veloitetaan ryhtymään toimiin jätteen määrän ja haitallisuuden vähentämiseksi esimerkiksi kannustamalla kestävien, korjattavien ja kierrätettävien tuotteiden käyttöön perustamalla tuotteille uudelleenkäyttöjärjestelmiä ja vähentämällä elintarvikejätteen määrää läpi koko ruokaketjun. Suomen tuore kiertotalouden edistämishjelma antaa hyvän pohjan kiertotalouden edistämiseksi.

Arvoisa puhemies! Yksi syy lainvalmistelun pitkittymiseen on ollut eri näkemyksissä siitä, miten jätteiden kuljetus olisi fiksuinta Suomessa järjestää. Jatkossa kunta järjestää keskitetysti erilliskerätyn jätteen kuljetuksen. Näin kiinteistöt saadaan laajemmin erilliskeräyksen piiriin ja kuljetukset voidaan toteuttaa logistisesti tehokkaasti. Kilpailutuksissa urakat on jaettava osiin alueellisesti ja ajallisesti sekä toteutettava siten, että useampi yritys voidaan valita palveluntuottajaksi. Näin taataan pienten ja keskisuurten yritysten mahdollisuudet menestyä kilpailutuksissa. Tämä huoli on siis hallituksen valmistelussa kuultu.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 36/2021 vp

Haluan myös todeta, että pk-yrittäjät ovat myös menestyneet hyvin kilpailutuksissa, tämänsiäkin hyviä kokemuksia on, ja haluamme varmistaa, että näin on myös jatkossa. Siksi on tärkeää kiinnittää huomiota kunnallisten jätehuoltoyhtiöiden kilpailutusosaamiseen ja hankintaosaamiseen. On myös huomattava, että jätteenkuljetusyrityksille tulee lisää työtä erilliskeräyksen lisääntyessä.

Kuten täällä on todettu, sekajätteen sekä saostus- ja umpisäiliölietteen kuljetuksissa nykyinen kaksoisjärjestelmä säilyy. Tämä tarkoittaa, että kunta voisi edelleen näiden jätteiden osalta laissa säädettyjen edellytysten täytyessä siirtää kuljetuksen järjestämisen kiinteistönhaltijan vastuulle.

Arvoisa puhemies! Tätä jätelain uudistusta on valmisteltu ja odotettu pitkään, ja on tärkeää, että saatamme sen nyt viipymättä maaliin. Se on myös alan toimijoiden tahto ja toive tällä hetkellä. Tämä on tärkeä edistysaskel matkalla kohti hiilineutraalia kiertotaloutta ja luo myös uusia paikallisia kierrätysalan työpaikkoja sekä mahdollisuuksia kiertotalouden uusille innovaatioille.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Malm.

16.35 Niina Malm sd: Arvoisa rouva puhemies! Suomalaiset ovat innokkaita kierrättäjiä, kuten täällä on todettu, ja olemmekin kiertotalouden edistämässä jopa maailman parhaimmistoa. Lisätoimia kuitenkin tarvitaan vielä, jotta yhteisiin tavoitteisiin päästäisiin.

Tällä jätelakiesityksellä vauhditetaan kierrätystavoitteisiin pääsyä ja helpotetaan ennen kaikkea kotitalouksien jätteiden lajittelua, jotta kierrättäminen olisi jokaiselle mahdollisimman helppoa ja vaivatonta. Uudistuksessa annetaan selkeämmät velvoitteet niin kunnille, jätteen haltijoille kuin pakkausten tuottajille. Kuntien vastuun lisääminen on sekä kustannus- että kiertotalousnäkökulmasta erittäin tehokasta. Lisäksi merkille pantavaa tässä uudistuksessa on, että jatkossa myös etäkauppa eli verkkokauppa tulee mukaan tuottajavastuuseen. Se on tärkeä ja kaivattu uudistus.

Arvoisa puhemies! Samalla kun uudistusta toteutetaan, on kuitenkin tärkeää, että kunnissa huolehditaan kuljetusurakoitsijoiden asianmukaisesta kilpailuttamisesta. Lisäksi tämän uudistuksen valmisteluprosessin aikana on kiinnitetty erityistä huomiota siihen, että yrityksiin kohdistuvia vaikutuksia on arvioitava ja tarvittaessa lievennettävä. Kokonaisuudessaan vaikutukset yrityksiin on arvioitu vähäisiksi, kun vaikutusta verrataan erilliskierätyksen lisääntymisestä aiheutuvaan markkinan kasvuun.

On kuitenkin totta, että vaikutukset vaihtelevat alueellisesti ja joillakin kuljetusyrittäjillä liiketoiminta voi myös kaveta. Meillä Etelä-Karjalassa on hyviä kokemuksia maakunnallisesta yhteistyöstä ja järjestelmästä. Siksi kunnan jätteenkuljetusurakoiden kilpailutus koskevaa sääntelyä tarkennetaan ja kunnan on jaettava urakat siten, että myös pk-yritykset voivat osallistua kilpailutuksiin. Ja kuten ministeri totesi, lisäksi ympäristöministeriö käynnistää yhdessä työ- ja elinkeinoministeriön ja jätehuollon toimijoiden kanssa hankkeen, jonka tarkoituksena on tukea lain toimeenpanoa. Tällä ohjataan ja neuvotaan kuntia jätekuljetusten kilpailutusten järjestämisessä ja kuljetusyrittäjiä kilpailutukseen osallistumisessa.

Arvoisa puhemies! Kaiken kaikkiaan on kuitenkin tärkeää saada tämä merkittävä jätelainsäädännön uudistus nyt eteenpäin. Lakiesityksellä vastataan uuteen EU:n lainsäädäntöön sekä toteutetaan hallitusohjelmaa, jossa on sitouduttu lisäämään kierrätystä ja vahvis-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 36/2021 vp

tamaan Suomen roolia kiertotalouden edelläkävijänä. Siksi tämä uudistus on juuri nyt paikallaan ja erittäin tärkeä.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Purra.

16.38 Riikka Purra ps: Arvoisa rouva puhemies! Tätä jätelakiesitystä on valmisteltu pitkään ja hartaasti. Osin se liittyy EU:n kesällä 2018 hyväksymään jättesäädöspakettiin, jonka keskeisenä tavoitteena on lisätä jätteen kierrätystä ja materiaalien tehokasta käyttöä. Toisaalta esitys kumpuaa kansallisista tarpeista ja hallituksen omista linjauksista. Ja vain tältä EU:n osalta tämä on kiireellinen. Vaikka EU:sta tulee kaikenlaista, niin tämän pakeitin osalta tämä unionipuoli on se ongelmattomampi verrattuna sitten kansalliseen puoleen. Suomi on kierrätyksessä, kiertotaloudessa ja muutenkin ympäristönsuojelussa edelleen unionin A-luokkaa, ja sen pitäisi olla lähtökohta tämänkin esityksen ymmärtämiselle.

Esitykseen tehtävät kansallisesti oleelliset muutokset liittyvät jätekuljetuksiin ja suomalaisen niin sanottuun kaksoisjärjestelmään. Kovan kritiikin vuoksi esitystä muutettiin siten, että kaksoisjärjestelmää ei purettaisi kokonaan vaan kiinteistön haltijalla säilyisi kunnan niin halutessa mahdollisuus järjestää jätteenkuljetus sekajätteissä sekä sako- ja umpikaivolietteissä. Biojätteille ja pakkausjätteille materiaalista riippumatta esitetään ainoana vaihtoehtona kunnan järjestämää kuljetusta. Tällä tulee olemaan negatiivisia vaikutuksia yrityskehittämisessä, terveessä kilpailussa ja työllisyydessä, eikä muutoksen ole todettu olevan edes ympäristön kannalta välttämätön, osin jopa päinvastoin, sillä se tulee todennäköisesti vähentämään ympäristön kannalta rohkeiden kierrätys- ja kuljetusinnovaatioiden kehittämistä.

Yksityiset kuljetusyrietykset ovat jo vuosien ajan panostaneet pakkausjätteiden keräilyyn. Arvioiden mukaan sadat, jopa tuhannet jätehuollon työpaikat ja useat yritykset ovat vaarassa. Tilanne olisi surkea missä tahansa tilanteessa, mutta korona-Suomessa se on erityisen ikävä. Markkinat keskittyvät, kilpailu vähenee, ja etenkin pienempien yritysten toimintamahdollisuudet heikkenevät. Mitä järkeä tässä on?

Nykyisen toimivan, suhteellisen toimivan, kuljetusjärjestelmän lakkauttamista ei vaadi edes EU-sääntely, joten sen selän taakse on turha mennä. Kyseessä on irrallinen esitys ja isku toimialan yrittäjiä ja työllistäjiä kohtaan. Ei ole ihme, että tänään julkaistu yrittäjälup näyttää hallitukselle yhä huonompia arvosanoja.

Esityksessä väitetään, että muutos ei ole oleellinen, koska pienet ja keskisuuret yritykset voivat osallistua kunnan tarjouskilpailuun, ja että kunta on velvoitettu markkinavuoropuheluun ja pilkkomaan hankinnat hankintasääntelyn mukaisesti. Tähän viitattiin myös edellisissä puheenvuoroissa. Uskooko tähän oikeasti joku? [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Kyllä!] Hankintaohjeita ja vuoropuhelua on kehitetty vuosikausia kuitenkin ilman mainittavaa edistystä pienille ja keskisuurille yrityksille. Käytännön esimerkit päinvastoin kertovat, että kunnan keskitetyt hankinnat eivät ole helppoja pienille yrityksille ja monessa maakunnassa on saatu huonoja kokemuksia keskittämisestä. Sen seurauksena esimerkiksi yksi ulkomainen toimija on voittanut kilpailutuksen. Miten olisi espanjalainen biojätteen suuryhtiö ja kuskit Latviasta ja Liettuasta? Ei mikään uhkakuva vaan hyvin todennäköistä, ja tätä hallitus siis hakee. Markkinaehtoisesta kilpailusta kunnan keskitettyyn kuljetukseen siirtyminen ei ole tätä päivää, ei mistään suunnasta katsoen. Vanhan mallin säilyttäminen takaa kuntien mahdollisuuden edistää kilpailua alueellaan ja vaikuttaa myönteisesti yrittäjyyteen ja työllisyyteen. Kierrätystä on täysin mahdollista lisätä nykyisen mallin puitteissa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 36/2021 vp

Arvoisa puhemies! Olen kierrättänyt jätteen jo silloin, kun se ei käytännössä vielä ollut mahdollista. Kuljetin opiskeluaikana kartonkeja, metalleja, lasia ja muuta pitkän matkan, vaikka asuin käytännössä Turun keskustan kupeessa. Onneksi tästä on merkittävästi menty eteenpäin ja lähes kaikilla suomalaisilla on niin halutessaan mahdollisuus hoitaa oma osuutensa jätteiden ja materiaalien kierrätyksessä.

Ongelmia tietenkin edelleen on, myös siinä, mitä kuluttajan toimien jälkeen tapahtuu. Esimerkiksi kotitalouksien muovijätteestä saattaa vain kolmasosa päätyä uusien muovituotteiden raaka-aineeksi ja loput poltetaan energiantuotannossa. Muovien määrä tavallisen kansalaisen elämässä kasvaa kuitenkin koko ajan. On välttämätöntä lisätä muoviteollisuuden velvoitteita käyttäen kierrätettyä raaka-ainetta. Yleisesti ottaen ongelmamme on kuitenkin sama kuin muuallakin: kulutus kasvaa, sitä myötä jätteen määrä. Minkäänlaisella kierrätyksellä ei päästä hyvään lopputulokseen, mikäli kuluttamisen määrään ja laatuun ei keskitetä. Kuluttamalla tuotetaan jätettä, eikä se katoa, vaikka kuinka lajiteltaisiin.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Taimela.

16.44 **Katja Taimela sd:** Arvoisa rouva puhemies! Ihan tähän alkuun uskallan sanoa, että olen iloinen siitä, että tämä päivä vihdoinkin tuli, että saimme tämän jätelain eduskunnan käsittelyyn. Käsittely on ollut varsin moninainen. Se on sisältänyt jopa kolme vuotta kestäneen laajan EU:n jätealan säädösten uudistustyön. Hallituksen esityksen pitkään työstetty luonnos poiki noin 350 lausuntoa, joiden pohjalta on tehty lukuisia muutoksia, ja valmistelun aikana on tehty myös runsaasti erilaisia taustaselvityksiä liittyen erityisesti ohjauskeinoihin kierrätystavoitteiden saavuttamiseksi.

Tänään, kun tämä esitys on lähetekeskustelussa — edustaja Heinosen kiemuroista huolimatta — me olemme ympäristövaliokunnassa jo aloittaneet laista ennakkokuulemiset. Olemme ympäristövaliokunnassa mietintövaliokunta, mutta tämä esitys saa varsin laajan käsittelyn tässä talossa, koska lausuntoja antavat sekä talous-, perustus- että hallintovaliokunta, elikkä kattavasti käsitellään, ja monet meistä edustajista saavat olla tai ehkä sitten joutuvat olemaan tekemisissä tämän esityksen kanssa.

Miksi tätä lakia mielestäni tarvitaan? Syystä, että kierrätystä pitää voida entisestään lisätä, maamme roolia kiertotalouden edelläkävijänä pitää vahvistaa ja käsittelyssä olevalla esityksellä hoidetaan täytöntöön myös uutta EU lainsäädäntöä. Tämäkin on syytä muistaa, vaikka EU:sta tuleva lainsäädäntö ei tässä salissa kaikkia miellyttäisi.

Muun muassa kiertotaloutta edistetään antamalla kunnille, jätteen haltijoille sekä pakkausten tuottajille nykyistä selvästi tiukempia velvoitteita jätteiden erilliskeräykseen. Mitä tulee sitten tämän esityksen dubioihin, joihin tämänkin päivän episodi liittyi, niin meistä edustajista varmasti kaikki ovat saaneet palautetta jätelain kohdalla tästä jätteiden kuljetuksesta. Kompromissin kautta niin kutsuttu kaksoisjärjestelmä keräyksessä lakkautetaan, mutta haluan huomioda sen tässä keskustelussa, että kyllä sitten poikkeuksin elikkä ei kokonaan. Jatkossa kuntien on järjestettävä, niin kuin tässä salissa monta kertaa on jo todettu, keskitetysti erilliskerättävien jätteiden kuljetus.

Oma puolueeni on korostanut koko pitkän valmisteluprosessin ajan sitä, että yrityksiin kohdistuvia vaikutuksia tulee arvioida ja tarvittaessa niitä tulee pystyä myös lieventämään. Vaikutukset yrityksiin on arvioitu kokonaisuudessaan vähäisiksi verrattuna erilliskeräyksen lisääntymisestä aiheutuvan markkinan kasvuun. Toki tässä on alueellisia eroja,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 36/2021 vp

ja näin ollen joillakin kuljetusyrittäjillä liiketoimintamahdollisuudet voivat myös kaventua. Tämäkin on syytä sanoa ääneen tässä lähetekeskustelussa.

Hyvää tässä esityksessä on muun muassa myös se, että osin hankintalakia tiukemmilla säännöksillä vahvistetaan kunnan velvollisuutta huolehtia kuljetusurakoiden asianmukaisesta kilpailutuksesta. Ja minä ainakin ajattelen niin, että tämä tulee olemaan pienempien yritysten etu. Mitä tulee tähän opposition osan vastustamiseen, niin haluan myös muistuttaa, että muun muassa Kaupan liitto tukee tätä esitystä, vaikka kaupan toimiala on varmasti yksi suurimmista esityksen kiristyvien vaatimusten toteuttamisen maksajista. He toteavat mielestäni erittäin sympaattisesti ja inhimillisesti omassa lausunnossaan — liittyen myös tähän tämän päivän keskusteluun tai episodin tilanteeseen — että riitelyn sijaan tulee työskennellä yhteisen päämäärän eli kiertotalouden eteen. Ja tätä minä ainakin itse toivon niiltä valiokunnilta, joissa tätä jätelakiesitystä käsitellään, elikkä kaikki me neljä valiokuntaa ja sitten ympäristövaliokunta viimeisenä muodostamme sen mietinnön.

Arvoisa puhemies! En malta myöskään olla sanomatta tähän loppuun tätä, että jätelaki on herättänyt kuumia tunteita ja jätteet esimerkiksi omassa kotikaupungissani herättävät kuumia tunteita, mutta se, että täällä keskustelussa väitetään, että hallitus tarkoituksenmukaisesti tekee esityksiä, jotka lisäävät työttömyyttä, on melko rohkea väite.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kaunisto poissa, edustaja Marttinen poissa. — Edustaja Laakso.

16.49 **Sheikki Laakso ps:** Arvoisa rouva puhemies! Lain tavoitehan on mainio, ja siinä on kieltämättä paljon hyviä asioita. Tässäkin keskustelussa vähän meinataan sotkea se, että meillä oppositiossa vastustettaisiin tätä kierrättämistä. Se ei suinkaan näin ole.

Mutta ongelma on se, että järjestelmä pitäisi ensin tehdä toimivaksi ennen kuin keräysjärjestelmää muutetaan rajusti. Ensinnäkin pitäisi laittaa paukut yrityksiin — esimerkiksi kotkalaisen Kotkamillsin tapaisiin toimijoihin — jotka tekevät niitä tuotteita jostain muusta kuin esimerkiksi muovista. Mahdollisuuksien parantaminen näille yrityksille on tärkeämpää kuin se, että me saadaan sitä materiaalia, mitä ei kuitenkaan pystytäkään hyödyntämään. Hyvä esimerkki oli juuri MOT-ohjelmassa muovin osuudesta. Siinä puhuttiin alle 40 prosentista, mikä voidaan hyödyntää, loput poltetaan. Todellisuudessa sieltä kotitalouksien jäteastioista, mitkä sinne viedään, se prosentti on noin 20—25. Toimittaja ei ole tiennyt alasta sen vertaa, että teollisuudelta tulee sinne Fortumille suoraan hyväksikäytettävää muovia, joka näkyy siinä kokonaisuudessa. Se on aika pieni määrä, mitä oikeasti siitä muovista siellä pystytään hyödyntämään, eikä se hyödyntäminen parane sillä, että sitä lajitellaan ja kerätään erilliskeräyksenä sinne vain isompi kasa, mikä joudutaan ajamaan joka ta-pauksessa polttoon.

Tämä erilliskeräys ei ole nyt kuitenkaan se ongelmallinen juttu monessakaan kohtaa, mutta tietysti tämä kaksoisjärjestelmän poistaminen on. Ongelma on monessa muussakin jutussa. Näitä hyviä kierrätystapoja on. Esimerkiksi metalli on äärettömän hyvä, se kiertää todella isolla prosentilla. Mutta rengas on hyvä esimerkki siitä, että keräysjärjestelmä toimii äärettömän hyvin mutta ei meinata ratkaisuja löytää siihen, millä sitä rengasrouhetta tai vastaavaa pystytään käyttämään hyödyksi riittävän hyvin — tai kyllähän sitä käytetään, mutta se melkein menee maan alle penkkoihin. Lasista kehutaan, että lasi kiertää hyvin, mutta todellisuudessa lasia mätetään tälläkin hetkellä monttuun todella, todella paljon,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 36/2021 vp

koska sillekään ei meinaa löytyä ratkaisua, tai sitten siitä tehdään maanparannusainetta vaahtolasimuodossa ynnä muuta vastaavaa.

Mutta se, mikä esimerkiksi henkilökohtaisesti tässä mättää todella paljon, on ratkaisu juuri nimenomaan tästä kaksoisstandardin tai kaksoisjärjestelmän lopettamisesta, koska oikeasti nämä yritykset ovat vuosikymmeniä tehneet töitä [Arto Satonen: Kyllä!] tämän asian eteen. Ne ovat rakentaneet tämän järjestelmän, tämän koko systeemin. Ne ovat mättäneet tähän kymmeniä, satoja miljoonia omia rahojaan, että on saatu tällainen järjestelmä. Nyt tämä järjestelmä otetaan vain ykskaks pois ja annetaan hopealautasella kunnan jäteyhtiöille. [Saara-Sofia Sirén: Se on just noin!] Tässä jutussa ei ole oikeudenmukaisuuden häivääkään. [Saara-Sofia Sirén: Ja lyhyellä siirtymällä!] — Olen juuri tähän tulossa: mikä tässä vielä mättää? Annetaan vuodesta kahteen aikaa. Jos puhutaan vielä siitä, mikä on ollut nyt viime aikoina aika tapetilla: Sinne on tullut kaasuautoja, kalliimpia jättepakkareita, lokeropakkareita ynnä muita. Niitten kuoletusaika ei ole 1—2 vuotta, se on 5 vuotta vähintään. Ensin on yllytetty kilpailutuksessa tai jossain muussa vastaavassa hommaamaan kaasuautoja, ja nyt niitä kaasuautoja sitten ei ole saatu edes maksettua loppuun, kun heiltä ollaan viemässä työt.

Tästä kaksoisjärjestelmän muuttamisesta — jos se pakko olisi muuttaa, eikä se edes pakko ole, koska tähän kierrättämiseen ja kierrätyksen hyvyyteen sillä ei ole mitään vaikutusta, kummalla järjestelmällä me kerätään ne tavarat sieltä asunto-osaakeyhtiöistä ja vastaavista, sillä tärkein juttuahan tässä on nimenomaan se, että me ruvetaan kierrättämään siellä syntypaikoilla omiin jäteastioihin se homma, ei se, millä tavalla se kerätään pois sieltä. Jos tämä on ihan pakon pakon pakko siirtää, niin tässä pitäisi ihan ehdottomasti olla viiden vuoden siirtymä tai — en osaa sanoa, ministeri varmaan pystyy itse selvittämään sen — voiko mahdollisesti sitten siltä osin kuin mitä nämä kuljetukset ovat näillä yrityksillä, mikä tällä hetkellä niitä ajavat, antaa suurin piirtein sen saman astiamäärän niille suoraan ilman mitään kilpailuttamista, niin että he saavat ajaa sen seuraavan viiden vuoden aikana vähintään sen astiamäärän kuin heillä tällä hetkellä on sopimusasiakkaina. Silloin heidän työnsä olisi viideksi vuodeksi turvattu ja heillä olisi mahdollisuus myös sitten osallistua näihin kasvaviin... Se on totta, että tässä tulevat totta kai kasvamaan kuljetusten määrät, koska lokerikkoja tai astioita tulee niin paljon enemmän kerättäväksi, että niitä joudutaan siellä käymään pumppailemassa sinne jättepakkarin kyytiin vähän useammin.

Itse olen kyseisessä ympäristövaliokunnassa, ja olen tämän asian päällä kuitenkin varmasti koko ajan, mutta joka tapauksessa tässä jo lähetekeskustelussa haluan muistuttaa kuitenkin kaikkia: Tämä kierrätystavoite ei tule kärsimään pätkääkään siitä, että me pidetään nykyinen kaksoisjärjestelmä pystyssä. Se ei vaaranna sitä millään tavoin, ei pienimmälläkään muodolla. On turha siihen panostaa. Niin kuin heti alussa aloitin, lain tavoite on mainio: kierrätystä pitää lisätä, ja sen kannalla olen todella, todella vahvasti. — Kiitos.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kinnunen.

16.56 Mikko Kinnunen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Tämän jätelain tavoitteena on kierrätyksen tehostaminen, ja se on todella tarpeellista, kuten edustaja Laakso — alan yrittäjä ja asiantuntija — edellä jo kuvasi. Jotta pääsemme viime vuosikymmeninä vallalla olleesta kertakäyttökulttuurista eroon, meidän tulee edistää jätteiden uusiokäyttöä ja tehostaa kierrättämistä. Jätteiden hyödyntämisessä on suuria alueellisia eroja. Voimmekin ottaa tämän alueellisen näkökulman voimakkaasti huomioon tulevassa valiokuntakäsittelyssä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 36/2021 vp

Suomessa on paljon vastuullisia jätealan yrittäjiä. Yksi yrittäjä kertoi hiljattain minulle, että Suomessa lajitellusta muovijätteestä suuri osa päätyy edelleen polttoon ja ihmiset aivan kuin turhaan lajittelevat muovia. Samaan päätyi MOT-ohjelma omassa selvityksessään hiljattain. Tässä jätelain uudistuksessa muovien kierrätyksen tehostamista pyritään parantamaan muovien erilliskeräysvelvoitteella. Velvoite on määrätty kunnan vastuulle, ja myös valvova viranomaisena on kunnasta. Kunnat myös omistavat usein paikallisia lämpölaitoksia, joten on olemassa riski, että jätettä hyödynnetään polttoaineena. Kysyn jatkoa ajatellen ministeri Mikkoselta: miten voimme varmistaa, että erilliskeräysvelvoitteen mukaisesti lajiteltava muovijäte päätyy todella uusiokäyttöön ja tekee tästä uudistuksesta tältä osin hyödyllisen?

Sama jäteyrittäjä kertoi myös, että kiinteistönhaltijan järjestämän jätteenkuljetuksen keskeiseksi ongelmaksi tunnistettuun jätteenkuljetuksen seurantaan ja valvontaan on olemassa toimivia, hyviä ratkaisuja maakunnassa. Heidän alueellaan jäteautoilla on olemassa tietokanta, johon jäteyrittäjät välittävät tarkat tiedot jokaisesta tyhjennetystä roska-astiassta. Tietokannan kautta myös kunnan viranomaisille välittyy tieto niistä kiinteistöistä, joissa jätteitä ei kerätä jätehuoltomääräysten mukaisesti. Tämänkaltaista toimivaa tiedonvaihtoa voisi hyödyntää myös erilliskeräysvelvoitteen hoitamisessa.

Toivottavasti sekajätteen ja erilliskerättävien jätteiden erilaiset keräysvastuut eivät muurena jo eri alueilla toimiviksi kehitettyjä järjestelmiä, vaan uudistuksella saadaan oikeasti lisättyä jätteiden kierrätystä ja uusiokäyttöä tässä maassa.

Puhemies Anu Vehviläinen: Annan vielä edustaja Satoselle, ja sen jälkeen ministeri. — Edustaja Satonen, olkaa hyvä.

16.59 Arto Satonen kok: Kiitos, arvoisa puhemies! Ensinnäkin on sanottava, että kiertotalouden edistäminen kaikin tavoin myöskin Suomen vientituotteena on äärimmäisen tärkeää ja sitä lämpimästi kannatan.

Käytän puhevuoroni lähinnä tästä sopimusperusteisesta järjestelmästä luopumisesta, jota en kyllä pysty ymmärtämään, en edes hyvällä tahdolla. Tämähän ei ole mikään pieni asia. Hallituksen esityksen perustelujen mukaan tämä koskee 1,7:ää miljoonaa kotitaloutta, 31:tä prosenttia asukkaista ja 47:ää prosenttia kunnista. Itse tulen sellaisesta kunnasta kuin Sastamala, joka on liitoskunta. Suurimmassa osassa kuntaa on tämä sopimusperusteinen järjestelmä, ja pienemmässä osassa kuntaa liitosten seurauksena on kuntavetoinen järjestelmä. Ja kyllä siinä palautteessa, joka ihmisiltä tulee, kuntavetoiset järjestöt haluttaisiin sopimusperusteiseen järjestelmään eikä päinvastoin. Tämä on ainakin selkeä viesti, joka itselleni on tullut.

Täällä on se jo todettukin, mutta totean vielä kerran selvästi sen, että Euroopan unioni ei edellytä tätä järjestelmämuutosta. Sekin löytyy hallituksen esityksestä suoraan perusteluista: ”Jätedirektiivissä tai muussa EU:n lainsäädännössä ei säädetä jätteiden kuljetuksen järjestämistavasta jäsenvaltioissa.” Eli tämä on pelkästään kotimaista keksintöä. Tämä tulee muuttamaan jäteyrittäjien asemaa todella merkittävästi. Puhun nyt sellaista kieltä, jota uskoisin keskustalaisten veljien ja sisarten ymmärtävän: Yrittäjistä tulee jatkossa kuin isännistä renkejä, eli kun he tähän asti ovat itse kehittäneet yritystään, kehittäneet näitä jätejärjestelmiä, kuten täällä edustaja Laakso hyvin kertoi, niin he ovat sitä kautta hankkineet asiakkaita, palvelleet asiakkaita, olleet itsenäisiä yrittäjiä. Jatkossa he kilpailevat siitä, kuka halvimmalla tuottaa ne kuljetuspalvelut, joita kunta kilpailuttaa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 36/2021 vp

Sen työn ja yrittämisen luonne muuttuu ihan täysin. En tiedä, käykö siinä niin kuin edustaja Purra sanoi, että tätä pyörittää jossain vaiheessa joku espoolainen yhtiö latvialaisella työvoimalla. Voi käydä niinkin, mutta vaikka ei niin kävisikään — jos tämä kilpailutus pidetään riittävän pienenä — niin silti näiden yrittäjien asema muuttuu ihan täydellisesti. Se tarkoittaa myös sitä, että todennäköisesti ne alan kaikkein osaavimmat, innovatiivisimmat ja ympäristömyönteisimmät yrittäjät, jotka ovat eniten toimintaansa kehittäneet, tulevat poistumaan tältä alalta ja siirtymään muualle ja tämä tulee jäämään yksinkertaisemmaksi toiminnaksi. Valitettavasti epäilen, että näin tässä käy, ja täytyy kyllä sanoa lopuksi vielä keskustalaisille ja RKP:n edustajille, että ihmettelen kyllä, missä te silloin olitte, kun olisi pitänyt lyödä soraa sosialismin rattaisiin.

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Mikkonen, 5 minuuttia.

17.03 Ympäristö- ja ilmastoministeri Krista Mikkonen: Kiitoksia! Kiitos hyvästä keskustelusta ja hyvistä näkökulmista, mitä tässä on nostettu esiin. Toden totta yhteinen tavoite on se, että me saadaan kierrätysastetta nostettua. Täällä on monessa puheenvuorossa nostettu esiin, että Suomi on kiertotalouden mallimaa. No, täytyy todeta, että meillä on vielä paljon tehtävää, mutta onneksi meillä on halu tehdä enemmän, ja esimerkiksi uusi kiertotalouden strateginen ohjelma on juuri hyväksytty.

Yhdyskuntajätteen osalta Suomi on todellakin nyt EU:n keskitasoa, ja kiertotalousaste Suomessa on vain 7,4 prosenttia, kun EU:n keskiarvo on 12 prosenttia. [Perussuomalaisen ryhmästä: Eri mittarit!] Ja nyt sitten tässä jätelain uudistuksessa, kun EU asettaa tiukempia ja koko aika nousevia kiertotaloustavoitteita, meidän täytyy tietysti vastata siihen niin, että me nämä saavutamme, ja siinä mielessä tietysti voi olla luottavainen, että me tiedämme, että suomalaiset haluavat kierrättää, ja kun erilliskeräyksen myötä ne jätteasiat tulevat nyt lähemmäksi, niin se kierrätys tulee myös helpommaksi, ja uskon, että sitä kautta me näihin tavoitteisiin voidaan päästä.

Haaste on, niin kuin täällä on tullut monessa puheenvuorossa, puupakkausten ja muovin osalta, mutta siinäkin esimerkiksi muovinkeräys on valtavasti lisääntynyt ja halukkuus sen suhteen on kasvanut, mutta täällä monet nostivat esiin myös sen, että yksi ongelma on se, mitä sille kierrätetylle materiaalille sitten tehdään. Tähän ehdottomasti tarvitaan myös lisää keinoja. Nyt SUP-direktiivin osalta on jo olemassa sekoitevelvoite muovisille juomapakkauksille, ja uskon, että pakkausjätedirektiivin myötä myös muille pakkauksille tulee nämä sekoitevelvoitteet. Sekä EU:n että Suomen omassa kiertotalousohjelmassa nämä asiat on vahvasti nostettu esille, ja kun Suomi oli EU-puheenjohtajamaa, nämä kiertotalousvelvoitteet hyväksyttiin ja pidimme tätä vahvasti esillä, koska on ihan selvää, että sen materiaalin, joka lajitellaan, täytyy myös päätyä sitten uusiokäyttöön, ja sitä kautta voimme tietysti vähentää myös neitseellisten luonnonvarojen käyttöä.

No, monessa puheenvuorossa esitettiin huoli, miten alan pienet ja keskisuuret yritykset, jätekuljetusyritykset, pärjäävät tulevaisuudessa näitten pakkausjätteiden osalta, kun tämän kaksoisjärjestelmän osalta se säilyy vain sekajätteessä ja sitten tässä lietteiden osalta. No, tämä haaste me tunnistettiin kyllä valmistelussa, ja sen takia me ollaan laitettu nimenomaan sinne ihan lakiin asti näitä ehtoja siitä, että kilpailutus tulee tehdä niin, että toisaalta alueet ovat riittävän pienet ja ajat ovat riittävän lyhyet, jotta myös pienillä yrityksillä on aito mahdollisuus kilpailussa pärjätä, ja todellakin myös tätä ohjausta ja neuvontaa nyt yhdessä ympäristöministeriön, TEMin ja jätealan toimijoiden kanssa halutaan vahvistaa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 36/2021 vp

Meidän yhteinen tahtomme on, että kilpailussa pystyvät pärjäämään myös pienemmät yritykset. Mutta niin kuin tässä on myös tullut esille, niin kaiken kaikkiaan jätealalla työpaiikat tietysti lisääntyvät tämän lakimuutoksen myötä. Koska nämä erilliskeräysvelvoitteet tiukentuvat, tulee enemmän kiinteistöjä erilliskeräyksen piiriin, ja on arvioitu, että noin 500 henkilötyövuotta lisääntyy.

No, yritysten osalta nämä vaikutukset eri yrityksiin ovat ehkä erilaiset. Elikkä toisaalta toiset yritykset voittavat, ja nimenomaan nämä jätealan yritykset ovat tämän uudistuksen voittajia, koska jätehuoltoon liittyvä liiketoiminta lisääntyy, mutta sitten jätettä tuottavissa yrityksissä puolestaan uudistus näkyy lisääntyneinä kustannuksina. Tässä on tietysti sama ajatus kuin kaikessa muussakin, aiheuttaja maksaa -periaate ja se, mikä jätelaissa on jo ennestään vahva lähtökohta, että jätteen tuottaja joutuu vastaamaan myös sen kustannuksista.

Tämän tuottajayhteisön osalta on kysely myös, miksi on valittu tällainen kunnan ja tuottajayhteisön yhteismalli, eikö olisi voinut olla jonkunlainen toisenlainen malli, ja tässä todellakin tämän yhteistoimintamallin sijaan myös valmistelussa oli esillä useita eri sääntelymalleja, myös niin sanottu täysi tuottajavastuu. Eri EU-maissa on käytössä erilaisia ratkaisuja, mutta tämä kuntien ja tuottajayhteisöjen, pakkausten tuottajien, yhteismalli oli se, mihin päädyttiin ja katsottiin, että se on myös kaikkein yksinkertaisin ja selkein kuluttajalle. — Kiitos.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Sirén.

17.08 Saara-Sofia Sirén kok: Arvoisa puhemies! Tähän alkuun muutamia lukuja jätteiden määrästä, jotta hahmotamme tätä kokonaisuutta ja myös sitä potentiaalia: Suomessa syntyy lähes 130 miljoonaa tonnia jätettä, josta suurin osa on peräisin kaivannaistoiminnasta, rakentamisesta ja teollisuudesta. Yhdyskuntajätteen osuus tästä jätteiden kokonaisuudesta on itse asiassa noin kolme prosenttia, mutta valitettavasti yhdyskuntajätteen määrä on ollut kasvussa viime vuosina, ja asukasta kohti puhutaan noin 550 kilosta jätettä. Yhdyskuntajätteen parempi kierrättäminen ja hyödyntäminen on siis erittäin tärkeä asia, ja tällä lakiesityksellä on isoa merkitystä.

Suomessa ajatellaan mielellään, että olemme kiertotalouden mallimaita ja että olemme hyviä kierrättäjiä, mutta näin ei valitettavasti ole, ja on ihan selvää, että tarvitaan toimia meidän kierrätysasteemme parantamiseksi. Herkästi ollaan edelleen ylpeitä vanhoista innovaatioista, niin kuin esimerkiksi pullopanttijärjestelmästä, mutta sen jälkeen meidän kierrätysasteen kehitys ei ole ollut kovinkaan kummoinen. Kuten ministerikin totesi, EU:n pakkausjätetilastojen mukaan Suomi on pakkausjätteen kierrätyksessä tuollaista keskitasoa eikä niinkään kärjessä. Siksi yhteinen tavoite on ilman muuta kierrätysasteen nostaminen, ja tästä on hyvin helppoa olla samaa mieltä. Potentiaalia on.

Viime vuosina on tapahtunut kuitenkin yksi hyvä kehitysaskel, ja se on se, että yhdyskuntajätteen kaatopaikkakäsittely on vähentynyt Suomessa oikein merkittävästi viimeisen kymmenen vuoden aikana. Vuonna 2006 kaatopaikalle päätyi noin 60 prosenttia yhdyskuntajätteestä, ja viime vuosina se on ollut enää noin prosentin luokkaa. Iso merkitys on vuonna 2016 voimaan tulleella kiellolla sijoittaa orgaanista jätettä kaatopaikalle.

Laissa on hyviä asioita. Siinä on erinomaisia tavoitteita ja hyviä asioita kiertotalouden ja kierrätyksen edistämiseksi, mutta lakiesityksessä on edelleen varsin kriittisen lausunto-kierroksen jälkeenkin sellaisia epäkohtia, joita olisi tarpeen korjata. Kaksi näkökulmaa on ollut eniten esillä tässä vaiheessa valmistelua ja nyt eduskuntakäsittelyssä:

Pöytäkirjan asiakohta PTK 36/2021 vp

Toinen on tuottajavastuuseen liittyvä kokonaisuus, jolta osin itse asiassa direktiivin täytäntöönpanon määräaika on pidempi, ja tämän tuottajavastuun osalta täytäntöönpano voisi jatkua pari vuotta tästä vielä eteenpäinkin, kesään 2023 asti. Eli tämän kiistanalaisen kokonaisuuden osalta olisi mahdollista jakaa tämä esitys kahteen osaan niin, että tämä pakkausjätteiden tuottajavastuuta koskeva esitys valmisteltaisiin uudelleen ja tuotaisiin eduskuntaan sitten lähempänä sitä määräaikaa. Muilta osinhan tämä esitys on jo varsin merkittävästi myöhässä, niin kuin tiedetään.

No, toinen huoli liittyy erityisesti nyt näihin kuljetuksiin ja huoleen ennen kaikkea pienten ja keskisuurten yritysten puolesta. Perusteet tämän kaksoisjärjestelmän säilyttämiseksi ovat näiden yrittäjien näkökulmasta hyvin selkeät ja selkeästi myös valmisteluun viestityt. Tämänkin osalta on hyvä huomata, että tämän lakiesityksen taustalla on EU-direktiivin toimeenpano, niin kuin tiedetään, mutta kuten edustaja Satonenkin muistutti, tämä EU-sääntely ei edellytä muutoksia tähän kuljetusjärjestelmään vaan se on hallituksen omaa poliittista valmistelua. Tämä hallituksen muutos vähentää kilpailua ja asiakkaiden mahdollisuuksia joustoihin näissä palveluissa sekä myös heikentää kansalaisten valinnanvapautta, ja näin markkinatalouteen uskovana kansanedustajana minusta tähän on syytä kiinnittää huomiota, sillä vapaa kilpailu on myös asiakkaan kannalta paras ratkaisu, ja olisi perusteltua, että päätöksiä voitaisiin tehdä niin, että ihmisten ja alueiden omat tarpeet on mahdollista huomioida.

Eli tämä yrittäjien näkökulma pitäisi saada paremmin esille tämän lain käsittelyssä. Ministerikin tuossa totesi, että on yhteinen tahto, että myös pienet yritykset pärjäisivät, mutta tämä esitys ei tätä tahtoa huomioi. Itse asiassa pohdin sitäkin, onko hallitus valmistelussa huomioinut hallitusohjelmassa ja syksyllä 2019 budjettiriihessä linjatun oman yrittäjyysstrategiansa tavoitteet, koska tämä esitys on niiden tavoitteiden kanssa ristiriidassa. Kuten sanottua, monet yrittäjät — nimenomaan yrittäjät — ovat olleet edelläkävijöitä kiertätyksen edistämisessä, ja nyt on vaarana, että vuosien kehitystyö ja investoinnit jäävät heiltä hyödyntämättä.

Esitystä on mielestäni tärkeää arvioida myös suhteessa kuntien itsehallintoon. Tässä on jälleen esimerkki politiikasta, jossa tunnutaan ajattelevan, että se paras osaaminen ei olisi siellä paikan päällä, lähellä sitä päätöksentekoa.

Lopuksi, puhemies, haluan nostaa minäkin esille vielä nämä siirtymäajat: eli tämä siirtymäaika tuntuu varsin lyhyeltä, kaksi vuotta yrittäjillä, jos huomioidaan, että esimerkiksi hankintalain yhteydessä kunnallisille jäteyhtiöille annettiin yli kymmenen vuotta siirtymäaikaa siihen muutokseen.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Puisto.

17.16 Sakari Puisto ps: Arvoisa puhemies! Tässä esityksessä on tietysti hyvää tämä kiertotalouden edistäminen ja esimerkiksi erilaiset sähköiset seurantajärjestelmät ja vastaavat, joita on tuotu tässä esiin, mutta itselläni on syvä huoli nimenomaan tästä kaksoisjärjestelmän merkittävästä heikentämisestä ja osin lakkauttamisesta, joka on pelkästään kansallinen asia. Edelleen minua häiritsee se, että tämän päivän eduskuntakäsittelyssä tätä esitystä esitettiin nimenomaan kiireellisenä, vaikka se kiireellisyys koskee nimenomaan sitä EU-elementtiä, mutta tämän esityksen keskeistä sisältöä on myös tämä kansallinen järjestelmä, joka ei ole kiireellinen ja joka on poliittinen päätös.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 36/2021 vp

Tein vuoden 2019 valtiopäivillä useiden perussuomalaisten edustajien kanssa kirjallisen kysymyksen oleellisesti tästä samasta asiasta. Kysyimme siinä sen perään, että vaalitaanhan kunnallisen ja kiinteistönhaltijan sopiman jätteenkuljetuksen tasapuolisuuden perään. Edelleen nostimme esiin molempien kuljetusjärjestelmien säilyttämisen eri jättejätin ja sen, että molempien kuljetusjärjestelmien tulee täyttää samat laatuvaatimukset. Edelleen olen sitä mieltä, että nämä ovat tärkeitä lähtökohtia.

Esiin ovat nousseet myös yrittäjien tekemät investoinnit ja käytännön omaisuudensuoja, kun tehdään tällaisia muutoksia.

Itseäni epäilyttää kyllä tämä taloudellinen arviointi tässä. Te sanoitte, ministeri, että varmaan liikevaihto alalla tulee kasvamaan, kun lisätään tätä erilliskeräysvelvoitetta, ja näin arkijärjellä ajatellen varmaan voi tapahtuakin, koska vaatimukset kasvavat, mutta silti siitä, mikä on sen merkitys nimenomaan pk-yrittäjille, työllisyydelle, kilpailulle, markkinoille ja kuluttajille, on suuri huoli.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Elomaa.

17.18 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Jätelaki nousi aikanaan suoraan sanottuna aivan kulttimaineeseen, eikä niinkään kovin hyvässä. Se oli pahan katkun omaava uudistus, jossa monen maaseudun vanhuksen säästöt paloivat enemmän ja vähemmän toimiviin viirityksiin. Tämä varsin osuvan lempinimen saanut lakiuudistus oli esimerkki siitä, miten asioita viedään eteenpäin ajattelematta loppuun asti sitä, miten ne heijastuvat tavallisten ihmisten arkeen, ja ennen kaikkea, mikä on niitten vaikutusten oikeudenmukaisuus.

Olisi hyvä, jos tästä olisi opittu jotain. On tietysti hyvä asia, että jätelaki ohjaa toimintaa ympäristön kannalta kestävämpään suuntaan, mutta näissä uudistuksissa on keskityttävä erityisen tarkkaan vaikutuksiin ruohonjuuritasolla. Marinin hallitus tuntuu olevan intoa täynnä päästessään laatimaan esityksiä ympäristöasioihin liittyen. Liika hätiköinti voi johdattaa siihen, etteivät asiat sitten toimikaan käsikirjoituksen mukaisesti käytännön tasolla.

Tässä esityksessä yksi tällainen riskin paikka liittyy jätekuljetuksiin. Muuttuvat käytännöt uhkaavat lukuisten yritysten toimintaa ja sitä kautta työpaikkoja. Koronan runteleminen taloudellamme ei olisi nyt yhtään varaa ylimääräisiin takaiskuihin. Puskurit on niin sanotusti käytetty jo aikaa sitten.

Hallitus haluaa vahvistaa Suomen roolia kiertotalouden edelläkävijänä osana hiilineutraalisuuteen tähtäävää suunnitelmaansa. Käytännössä esityksen myötä pakkausjätteiden kierrätystavoitteet kiristyvät ja luvassa on uusia kierrätykseen liittyviä tiukkoja velvoitteita, jotka kohdistuvat kuntiin, jätteen haltijoihin ja pakkausten tuottajiin. On kunnianhimoinen tavoite, että yhdyskuntajätteestä valmisteltaisiin uudelleenkäyttöön tai kierrätettäisiin 55 painoprosenttia vuonna 2025, 60 painoprosenttia vuonna 2030 ja 65 painoprosenttia vuonna 2035. Tällaiset tavoitteet eivät tietenkään toteudu ihan ilmaiseksi.

Arvoisa puhemies! Yleensä peruslogiikka on se, että kun yritysten ja muiden toimijoiden kustannukset nousevat, heijastuu se välittömästi kuluttajahintoihin. Yhteistoiminnasta ja korvauksista käytävät neuvottelut tuottajien ja kuntien kanssa eivät ole myöskään mikään läpihuutojuttu. Tuntuu, että hallitus ei ole miettinyt asioita ihan loppuun asti.

Olen myös huolissani pakkausten tuottajien pakkausjätehuoltoon liittyvien velvollisuuksien kasvattamisen käytännön vaikutuksista. Nousevatko tiettyjen hyödykkeiden kuluttajahinnat kohtuuttomasti?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 36/2021 vp

Myös kilpailutukseen liittyen on haasteita luvassa, ja lisäksi niin sanotun kaksoismallin purkaminen on saanut osakseen arvostelua asukkaita edustavilta tahoilta. Kilpailutuksen haasteet nosti esille myös edustaja Purra. Mitä jos tulee joku kansainvälinen jättifirma ja valtaa markkinat?

Hallituksen olisi niin jätelain kuin muunkin ilmasto- ja ympäristöasioihin liittyvän päätöksenteon yhteydessä laitettava jäitä hattuun ja varmistettava, ettei se esityksillään naker-ra kohtuuttomasti kotimaista työtä ja yrittäjyyttä tai aiheuta merkittävää kustannusten nousua tavalliselle suomalaiselle. Edustaja Sheikki Laakso nosti yrittäjien huolen, ja hänhän on myös asiantuntija tällä alalla. Edustaja Puisto nosti myös esille yrittäjien mahdollisen ahdingon tässä tilanteessa varsinkin tämän kilpailutuksen suhteen.

Tässä ihan lopuksi voisin yleisesti kyllä lausua sen, että tietenkin yksilötasolla, henkilökohtaisesti jokainen meistä voi tehdä enemmän, kun puhutaan jätteiden lajittelusta, käsittelystä. Sanon myös omalta kohdaltani, että toivomisen varaa on, ja se on tulevaisuutta, että siihen kiinnitetään huomiota. Yleinen mielipidehän on, että luontoa ja ympäristöä pitää hoitaa, mutta se täytyy tehdä kohtuudella, niin että siitä ei tule liian suuria haasteita myöskään yrityksille. — Kiitoksia.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kivelä.

17.24 **Mai Kivelä vas:** Arvoisa puhemies! Maailman merissä on pian enemmän muovia kuin kaloja. Ihmiset ja muut lajit ympäri maailmaa kärsivät jätteen aiheuttamasta ympäristön saastumisesta ja terveysriskeistä. Globaalin ympäristökriisin yksi päälle kaatuva osaluokka on jätekriisi. Samaan aikaan jäte on kuitenkin suurimmaksi osaksi uudelleen käytettävissä olevaa arvokasta raaka-ainetta.

Ympäristökriisin muut osaluokat, kuten päästöjen kasvu, maankäytön muutokset ja luonnonvarojen liikakulutus, johtuvat osaltaan siitä, että globaali talousjärjestelmämme perustuu uuden valloittamiseen, luonnon raivaamiseen ja luonnon raaka-aineistamiseen tuotteiden jalostamiseksi. Jotta ympäristökriisi voidaan ratkaista aidosti kestävästi, on siirryttävä läpivirtaustaloudesta hiilineutraaliin kiertotalouteen, ja tästä myös tässä jätelain uudistuksessa on omalta osaltaan kyse.

Uudistuksessa nostetaan yhdyskuntajätteen kierrätysastetta vähintään 5–10 prosenttia, voidaan vähentää luonnonvarojen kulutusta ja luoda samalla kiertotalouden periaatteiden mukaisesti uusia työpaikkoja jätealalle. On hienoa, että jäte aletaan ymmärtää välttämättömänä ja arvokkaana osana kiertotaloutta. Kiertotalouden rakentamisessa on toki vielä paljon tekemistä, mutta kyllä tässä selkeästi oikeaan suuntaan ja hyvään suuntaan mennään.

Arvoisa puhemies! Edelleen tekemistä on tosiaan erityisesti kerätyn muovin saattamisessa uudelleen käyttöön. Itsekin haluan korostaa, niin kuin täällä on hyvin jo korostettu, että me tarvitsemme jatkossa lisää poliittista ohjausta, jotta Suomen on mahdollista tulla todelliseksi kiertotalouden edelläkävijämaaksi myös muovin osalta. Ajattelen myös, että tämä sekoitevelvoite on keskeinen keino lisätä muovin hyötykäyttöä.

No, hallitusohjelmaan on tosiaan kirjattu, että tavoitteena on kierrätysasteen nostaminen vähintään EU:n kierrätystavoitteiden tasolle ja myös tekstiilijätettä on alettava keräämään viimeistään vuonna 2025. Nyt hallitus on tosiaan päättänyt velvoittaa tekstiilijätteen alueelliseen keräämiseen jo aiemmin eli vuodesta 2023 alkaen, ja tämä on hyvä asia ja auttaa tavallisia kansalaisia.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 36/2021 vp

Meillä on myös jo olemassa hyviä kokemuksia jätteiden nykyisiä velvoitteita suuremmasta kierrätyksestä. Otan esimerkiksi oman paikkakuntani eli Helsingin. Helsingin seudun ympäristöpalvelut eli HSY kerää jo nyt Sortti-asetuksellaan tekstiilijätettä ja toimii yhteistyössä lounaissuomalaisen laitoksen kanssa sen kierrättämiseksi. Helsingissä ovat käytössä myös nyt uudistuksen myötä pakolliseksi tulevat erilliskeräysvelvoitteet, eli jo tämän vuoden alusta biojäte ja pakkausjättemateriaalit eli muovi, kartonki, lasi ja metallit vähintään viiden huoneiston kiinteistössä ovat olleet erilliskerättäviä. HSY:llä on jo käytössä myös tämä kunnallinen kilpailutus jätteenkuljetuksissa, ja kokemusten mukaan se on ollut toimiva malli. Eli kyllä kunnan kilpailutus voidaan ja tietenkin myös tulee toteuttaa niin, että se myös mahdollistaa pienten ja pk-sektorin yritysten mukaantulon, ja tätä myös ministeri äskeisessä puheenvuorossaan mielestäni hyvin avasi.

Lisäksi sanon vielä esimerkkinä, että HSY on myös päättänyt, etteivät jäteautot saa kulkea fossiililla polttoaineella vaan niissä on käytettävä muita vaihtoehtoisia polttoaineita. Tämä on sitten kilpailutuksessa yhtenä ehtona, ja näin voidaan myös sitten vähentää kuljetuksen aikaisia päästöjä. Eli erilliskeräys on tehokasta toteuttaa kunnan kautta, jätemaksut saadaan kanavoitua, ja kierrätysasteen nostaminen on siten helpompi toteuttaa.

Lakiuudistuksella toteutetaan myös kunnan ja pakkausjätteen tuottajayhteisön yhteistointimamalli, ja tämä malli toimii myös yksinomaan kuntalaisten hyödyksi, kun tuottajayhteisöt ryhtyvät korvaamaan jätteiden kuljetusta kunnalle. Kunta puolestaan on sitten velvollinen siirtämään tämän korvauksen asukkaiden hyödyksi, ja tämä näkyy jätemaksujen alentamisena.

Arvoisa puhemies! Oleellista tässä kokonaisuudessa on tietenkin jättehierarkian noudattaminen, mikä täällä myös hyvin tuli esille. Eli aivan ensisijaista on vähentää jätteen määrää. Se on kaikkein tehokkainta resurssien käyttöä, ja se on myös olennainen osa kiertotaloutta. Samaan aikaan olisi tärkeää, että neitseellisten raaka-aineiden ei pidä olla halvempia kuin käytetty, kierrätetty raaka-aine.

Ajattelen, että meillä on tässä paljon tekemistä, mutta tämä uudistus on tärkeä askel oikeaan suuntaan, ja ajattelen, että edelläkävijänä meidät palkitaan sekä hyötyinä ja säästöinä asukkaille, positiivisena vaikutuksena ympäristöön ja ilmastoon että myös uusina liiketoimintamahdollisuuksina pienille ja keskisuurille yrityksille. — Kiitos.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Östman poissa. — Edustaja Lundén.

17.30 **Mikko Lundén ps:** Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Käsittelemme nyt jätelain muuttamista. Mielestäni lakiesityksessä on paljon korjattavaa, itse asiassa niin paljon, että sen voisi heittää suoraan jäteastiaan.

Esityksessä sanotaan muun muassa näin: ”Kunnan vastuulla olevien erilliskerättävien jätteiden kuljetuksessa ehdotetaan siirryttäväksi 36 §:n mukaisesti kunnan keskitettyyn kilpailutukseen. Nykyinen järjestelmä, jossa kunta voi lain 37 §:ssä säädettyjen edellytysten täytyessä päättää, että jokainen kiinteistön haltija järjestää itse jätteenkuljetuksen, on osoittautunut tehottomaksi ja vastuunjaon kannalta epäselväksi.” Näihin lauseisiin tahtoisin, arvoisa ministeri, hiukan lisää faktoja. Mihin ihmeeseen nämä tehottomuuden ja vastuunjaon kannalta epäselviksi jäävät väitteet perustuvat?

Pakko mainita tähän, että esimerkiksi Salossa, kotipaikkakunnallani, on käytössä sopimusperusteinen jätteenkuljetus. Paikalliseen jäteyhtiöön, heidän vastuulliseen ja osavaaan toimintaansa, ollaan enemmän kuin tyytyväisiä. Kaksi kertaa neljän vuoden välein tehdyn

Pöytäkirjan asiakohta PTK 36/2021 vp

asiakastyytyväisyysmittauksen mukaan heidän toimintaansa ollaan lähes sataprosenttisesti tyytyväisiä. Eli yrittäjä hoitaa työnsä olemassa olevien lakisäädösten mukaan, ja kuntalaiset ovat tyytyväisiä.

Arvoisa rouva puhemies! Kunnissa asumisessa syntyneet sekajätteet ja hyödyntämiseen tarkoitettut jakeet on nykyisin pääosin hoidettu kiinteistönhaltijan järjestämällä kuljetus- ja käsittelymenetelmillä. Edellä mainitut toiminnot ovat perinteisesti toimineet erinomaisesti jo vuodesta 1979, jolloin Suomeen tuli ensimmäinen kattava jätelaki. Enemmistö kunnista on valinnut sopimusperusteisen toimintamallin jätehuollossaan, eikä tätä päätösvaltaa tule mielestäni missään tapauksessa kaventaa. Hallituksen esitys hajottaa nykyiset sopimusperäiset järjestelmät. Mikä tahansa jätehuollon osa-alueista aiheuttaa lisääntyvää monopolisoitumista kuntayhtiöiden vallan kasvaessa. Tämän seurauksena monopolisoitunut kuntayhtiö määrittää toimialueelleen palveluntarjonnan ja hinnoittelun ilman minkäänlaista kilpailua. Aukkailla ei ole vaikutusmahdollisuutta eikä muuta mahdollisuutta kuin maksaa paisuvia jätemaksuja. Koska kunnallinen yhtiö ei hanki kalustoa operatiivisia toimia varten, se kilpailuttaa alalla toimivia yrityksiä alueellaan. Jokainen meistä tietää, että pääosin hinta ratkaisee kilpailutuksen voiton. Suomessa on tuhoutunut useita jopa 40–50 vuotta toimineita hyviä alan yrityksiä pätkäkilpailutuksessa vain ehkä muutaman sentin hintaerolla.

Arvoisa rouva puhemies! Meillä Suomessa on useita surullisia esimerkkejä siitä, että jättekilpailutukset on voittanut yksi tai muutama suurempi yritys. Huomioitavaa on myös se, että kilpailutuksen jälkeen markkinat suljetaan muilta yrityksiltä vuosiksi. Lisäksi kilpailutuksen tekevät usein kuntaomisteiset yhtiöt, jotka toisessa markkinassa kilpailevat yksityisten yritysten kanssa.

Tahdon myös mainita, kuten monet muutkin täällä, että velvollisuus muuttaa kuljetusmallia ei perustu EU:n säätelyyn. Hallituksen pitäisi entistä vahvemmin sitoutua kiinteistön hallitsijan järjestämän jätteenkuljettamisen vahvistamiseen. Nämä yritykset ovat merkittäviä työllistäjiä omilla alueillaan ja vaikuttavat jätehuoltopalveluiden monimuotoisuuteen. Haluatteko tälläkin saralla, arvoisa hallitus, lisää yrittäjiä konkurssiin ja lisää työttömiä? Ymmärtääkseni näin ei voi olla, vai voiko? Tämä lakiesitys kuitenkin koskettaa satoja yrityksiä ja heidän työntekijöitään. — Kiitos.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kauma poissa. — Edustaja Hoskonen.

17.33 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Tämä hallituksen esitys jätelain uudistamiseksi on viipynyt pitkään. Noin vuoden verran sitä on väännetty, ja nyt sitten se on saanut muodon, jolla se tulee eduskunnan päätettäväksi hallituksen esityksenä. Tähän jätelakiin sisältyy myös valtava määrä asetusten muutoksia, koska tämä paketti on tavattoman iso.

On aivan oikein, että laitamme jätelainsäädäntöä ajan tasalle. On syytä muistaa kuitenkin, että meillä tässä nykyisessä ajassa on ollut helppo tapa vedota, että direktiivi vaatii sitä tai direktiivi vaatii tätä, mutta tässä asiassa vain osa kuuluu direktiivin implementointiin, loppu on sitten poliittista harkintaa ollut. Tämä on syytä muistaa. Myönnän senkin, että tähän pakettiin sisältyy paljon sellaisia asioita, että jos olisin yksin tämän lain kirjoittanut, se olisi aivan varmasti hieman erilainen, mutta kun ei tämä poliittinen voima siihen riitä, niin kompromissiin on aina tyytyminen, mikä taitaa olla kansanedustajille enempien arkipäiväistä työtä kuin mitään muuta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 36/2021 vp

Kierrätystavoitteiden saavuttaminen on tietenkin se päämäärä, mihin pyritään. On selvää, että maailmassa yhä enemmän tuotetaan erilaisia jätteitä, ja sama koskee suomalaisiakin. Elintasomaana me olemme siihen itse syyllisiä, että jätteitä tulee vuosittain paljon. Se, että esimerkiksi kaivostoiminnassa syntyy valtavia tonnimääriä ja niitä käsitellään jätteenä, vaikka se on sivukiveä sun muuta, pikkuisen hämää näitä tonnimääriä. Kun louhitaan vaikka nyt kultakaivoksessa malmia, niin sinä syntyy paljon sellaista louhintaa, mikä on sivukiveä. Se helposti lasketaan jätteeksi, ja sen tautta nuo määrät ovat valtavia, mutta niiläkin kivillä aina on käyttönsä siellä kaivosalueella, joten kannattaa sekin muistaa.

Erilliskeräystä lisätään, se on selvä asia. Tämän lain yksi tärkeimpiä kohtia on juuri se, että saadaan näitä erilaisia jätejakeita hyötykäyttöön yhä enemmän ja sitä kautta tätä prosenttimäärää nostettua.

Suomi on maailman mittapuussa ihan maailman johtavia kierrättäviä valtioita, niin että ei meidän tässäkin asiassa kannata itseämme soimata sen enempää. Totta kai parempaan pystymme ja pyrimme, mutta ei ole mitään syytä paniikkiin tai sellaiseen pelolla hallintaan, että epäillään, että me olemme kelvottomia. Emme ole. Euroopan unionin mittapuussa lähes missä asiassa tahansa olemme Euroopan huippua. Se on syytä pitää mielessä.

Erilliskeräys kiinteistöiltä siirtyy kuntien vastuulle, se on totta, mutta sekajätteiden kuljetus säilyy edelleen kaksoisjärjestelmässä. Tässä oli semmoinen valtava vääntö. Ymmärän, että se on ollut monelle kipeä paikka, mutta politiikassa, arkipäivässä valitettavasti joutuu tekemään kompromisseja.

Kannattaa muistaa sekin — kun pelätään sitä, että suuret ylikansalliset yhtiöt tulevat, kuten hyvin monella paikkakunnalla jätteenkuljetuksessa näette jätteautoja, joiden kyljessä lukee kansainvälisten yhtiöiden nimiä — että tässä uudessa jätelaissa on sekin päämäärä ja sellainen pykälä, että näitä urakoita on kilpailutettava ja niitä on jaettava pienempiin osiin, jolloin pienemmätkin yhtiöt pystyvät tarjouksia tekemään. Minuakin närästää tavattoman paljon, kun katsoo, miten kotikunnassanikin jätteitä ajaa muuan ylikansallinen yhtiö, jonka tunnukset näkyvät siinä jätteauton kyljessä. Eihän se mukavalta tunnu. Se on mielestäni hyvin vääriä asia, koska monesti näiden yhtiöiden taakse kätkeytyy sitten se, että sen työntekijän oikeuksissa myös palkkausasioissa on ollut, sanotaanko kauniisti, hieman vaikeuksia. Toivon, että kun tämä uuden lain mukainen laki hyväksytään, niin sitten tämä urakoiden pilkkominen tehdään oikeudenmukaisesti ja niin, että pienikin yrittäjä, se paikallinen, pystyy tarjouksia tekemään. Se on selvä asia, että jos kilpailutetaan vaikka yhden maakunnan kokoinen alue, niin hyvin harvassa maakunnassa löytyy sellaista yrittäjää, joka sille alueelle kokonaisvaltaisen tarjouksen pystyy tekemään. Semmoista ei taida oikeastaan olla.

Arvoisa rouva puhemies! Kiertotaloudestahan tässä itse asiassa on kysymys, siitä, että kierrätetään tavaroita mahdollisimman paljon. Ympäristövaliokuntahan kävi tästä keskustelun viime vuoden lopulla, ihan avoimen kuulemisen. Reijo Karhisen työryhmä on tehnyt tällaisen kiertotalousstrategian, ja tämä kiertotalousohjelma menee valtioneuvoston periaatepäätettäväksi huomenna 8.4. Elikkä tämä asia on myös sillä puolella etenemässä. Tämä strategia nimenomaan korostaa sitä, että kaikki jätteet ja sen luonteiset tavarat saadaan kierrätettyä mahdollisimman tehokkaasti. Juuri muutama päivä sitten julkisuuteen tullessa MOT-ohjelmassa oleva esimerkki muovien kierrättämisestä polttamalla hieman ihmeuttää. Jos kerran on ne muovit kerätty kasaan, niin miksi ne pitää polttaa? Mutta jos kerran niille ei muuta käyttöä löytynyt, niin sitten pitää tätä kierrätetyn tavaran jalostusta edelleen

Pöytäkirjan asiakohta PTK 36/2021 vp

kehittää, jotta saadaan ne hyödynnettyä. Ympäristövaliokunta on tästä monesti keskustellut. Tämäkin osa-alue teollisuudessamme varmasti kehittyy.

Lopuksi, arvoisa rouva puhemies, yksi asia. Kiertotalouden piirissä toimivat yrittäjät ovat ottaneet minuun yhteyttä lukuisia kertoja. Otan esimerkiksi vaikka tuhkalannan tai yleensä tuhkasta tehtävät jatkotuotteet. Meillä on valtava ongelma, kun luvituksia ei saa millään. Muuan yrittäjä on hakenut ja hakenut ja hakenut, ja aina siellä virkamies vain toteaa, että vielä pitää olla yksi selvitys. Nämä luvat pitää ruveta tulemaan tässä maassa. Siellä on siis syntymässä lantaa, jota voidaan käyttää ja käytetään jo tänäpäivänä mittavia määriä metsän lannoitukseen. Etenkin suomailta näiden lannoitteiden levittäminen on erittäin hyödyllistä Suomelle, koska se lisää metsien kasvua valtavasti, sitoo hiiltä, parantaa vesitasetta ja vähentää valumia vesistöihin, koska lisääntyvä puun kasvu imee suolta vettä paljon, jolloin ne eivät menekään sinne ojiin, vaan suot kasvavat lisää arvokasta puuta.

Toivon, arvoisa ministeri, että te puututte tähän jämäkästi, että ne luvat alkavat tulla. Esimerkiksi kun tuotetaan sideaineita, niin tuhkasta saa aivan loistavaa sideainetta, jonka lujuusominaisuudet ovat erinomaiset. Ja kun lasketaan sitä hiilitasetta — joka taitaa olla tänä päivänä yksi eniten käytettyjä fraaseja tuolla kahvipöytäkeskusteluissa — niin kun tuhkasta tehdä esimerkiksi sideainetta, siis sementin korviketta, josta pystytään sitten rakentamaan ja valaamaan melkein mitä tahansa, niin sen hiilidioksidipäästö on vain 20 prosenttia siitä, mitä se on, kun tehdään sementtiä, mitä meille ajetaan laivoilla. Taitaa olla Klaipeðan lähellä se satama ja se tehdas, mistä meille tavaraa tulee. Toivon, arvoisa ministeri, että tähän puututaan, koska tämä on se akilleenkantapää. Jos me haluamme kiertotaloutta edistää, niin lupia on ruvettava tulemaan.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kiviranta.

17.41 Esko Kiviranta kesk: Arvoisa puhemies! Erilliskeräysvelvoitteiden lisääminen on ehdottomasti hyvä asia, koska se edistää kierrätystä. Esimerkiksi Varsinais-Suomessa pakkauskansia ja biojätteitä on ehdotettujen velvoitteiden mukaan kerätty jo vuosia. Kuljetukset on kuitenkin voinut kilpailuttaa kiinteistökohtaisesti.

Nyt tässä esityksessä bio- ja pakkausjätteiden kuljettamisen osalta ehdotetaan nykyisen kaksoisjärjestelmän lakkauttamista ja siirtymistä kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen. Sekalaisen yhdyskuntajätteen ja saostus- ja umpisäiliölietteen osalta kunta kuitenkin voisi edelleen laissa säädettyjen edellytysten täytyessä päättää, että kiinteistön haltija saa järjestää kuljetuksen.

Sekajätteen ja lietteen kaksoisjärjestelmän säilyminen turvaa valinnanvapauden säilymisen. Se tukee osaltaan pienyrityksiä ja työpaikkoja myös haja-asutusalueilla. Valinnanvapaus varmistaa vastuulliset palvelut asukkaille. Samalla hyöttyy myös aito kilpailu. Näin ei välttämättä ole kunnan kilpailutuksessa, mutta taiten tehtynä sekin toki voi toimia sillä tavalla, että se johtaa tehokkaaseen toimintaan. Jätehuoltohan on kyllä periaatteessa normaalia liiketoimintaa eikä sinänsä luonteeltaan millään tavalla kunnan toimintaa. Periaatteessahan kunnan pitäisi voida järjestää tämä jätteen keräys tehokkaimmin monopolina, mutta mehän tiedämme, että julkisilla toimijoilla on taipumusta kehittää paljon tarpeetonta byrokratiaa ja yksityinen toimija pystyy toimimaan hyvin ohuella organisaatiolla ja matalilla kustannuksilla. Mutta tärkeää on valvoa, että kunnallinen toiminta sitten olisi tehokasta, ja se on tietysti demokraattisen päätöksenteon tehtävä, ainakin periaatteessa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 36/2021 vp

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Honkonen poissa, edustaja Kettunen poissa. — Edustaja Norrback.

17.44 **Anders Norrback r:** Arvoisa puhemies! Jätelain uudistus on tärkeä askel sitä kohti, että Suomessa kierrätetään jatkossa yhä enemmän ja että olemme kiertotalouden edelläkävijöitä myös jatkossa. Jotta nämä tavoitteet toteutuisivat, tulee lainsäädäntöä joiltakin osin tiukentaa ja myös velvoitteita kiristää. Kaikki kestävästi jätteitä vähentävät toimet ovat tärkeitä, jotta kierrätys lisääntyy. Kuntien rooli korostuu tämän uudistuksen jälkeen, vaikkakin kuluttajalla on myös jatkossa mahdollisuus valita palveluntuottajat joiltakin osin. On äärimmäisen tärkeää, että kuntien kilpailutuksessa jätehuollosta pienten ja keski suurten yritysten mahdollisuudet pärjätä tarjouskilpailussa turvataan.

Ärade talman! Jag vill påpeka att det är ytterst viktigt att mindre företags verksamhet tryggas inom avfallshanteringsbranschen även efter att den nya avfallslagen har trätt i kraft. På många ställen har vi många välfungerande, anrika familjeföretag som sköter avfallshanteringen på ett förtjänstfullt sätt. Att trygga verksamheten för dessa småföretag är viktigt för att vi ska undvika monopolbildningar inom branschen. Som inom alla branscher är det viktigt att det finns alternativ och att prisbildningen inte snedvrids. Ändringarna i avfallslagen kan godkännas, men jag ser det nog som viktigt att vi följer upp förändringarna på marknaden och kostnaderna och ekonomin både när det gäller konsumenterna och företagen. — Tack.

17.45 **Tiina Elo vihr:** Arvoisa rouva puhemies! Oma historiani jätelainsäädännön kanssa ei ulotu tätä vaalikautta kauemmas, mutta tämäkin keskustelu on osoittanut, että nyt on korkea aika saada uudistus vietyä maaliin. Nostan tässä vielä esiin muutamia näkökulmia.

Itse ymmärrän tämän uudistuksen yhtenä keskeisenä tavoitteena jätealan kokonaisuuden hallinnan: tehokkaalla tavalla järjestetty infrastruktuuri, jotta saamme kierrätysasteen nousuun kustannustehokkaalla tavalla. Kunnallisen jätehuollon tehtävänä on aina viime kädessä loppujätteen hoitaminen. Näen perustelluksi rakentaa sellaista kokonaisuutta, jossa jätevirtojen hallinta on tehokasta, mutta ymmärrän myös kuljetusyritysten huolen, ja täällä on käyty asiasta tärkeää keskustelua. Jos katsotaan kuljetuksen järjestäjän näkökulmasta, niin kyllähän kunnan tai paikallisen jätehuoltoyhtiön intresseissä on, että paikalliset, työnsä hyvin hoitavat ja innovatiiviset kuljetusyritykset menestyvät kilpailutuksissa. Tämä on myös lainsäätäjän tavoite, kuten ministeri täällä hyvin totesi. Sen sijaan, että maalataan uhkakuvia, näenkin tärkeänä, että etsitään ratkaisuja ja yhteistä tahtotilaa.

Täällä kysyttiin, uskommeko markkinavuoropuheluun, ja kyllä, siihen ainakin itse uskon. Näen, että siinä onnistuminen on kaikkien etu, ja sen eteen on myös tehtävä töitä kunnissa nyt, kun tämä uudistus etenee. Samalla tässä kunnan järjestämä kuljetus tarjoaa asukkaille palvelut yhden luokun periaatteella ja jätekuljetusten osalta ja logistiikka tehostuu. Tärkeintä on, että nyt, kun tämä linjaus tehdään, tilanne selkiytyy. Tämä vellova epävarmuus on huono tilanne kaikille ja viivästyttää myös kiertotalouteen liittyviä investointeja.

Puhemies! Palaan vielä muovin kierrätykseen ja hyötykäyttöön. On tärkeää, että tästäkin asiasta käydään avointa julkista keskustelua. Kuten täällä viitatussa MOT-ohjelmassakin kävi hyvin selväksi, niin muovin kierrätyksen haasteena tällä hetkellä on markkinoiden muutos ja kierrätysvelvoitteiden kautta tullut suurempi raaka-aineen määrä markki-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 36/2021 vp

noilla. Olennaista on, että uusiomuovin käyttöön nyt vahvemmin velvoitetaan. Tarvitaan siis markkinoiden lisäksi oikeaan suuntaan ohjaavaa sääntelyä.

Tekstiilijätteen kierrätyksen osalta totean vielä, että Suomessa on tehty tämän tiimoilta uraauurtavaa tutkimus- ja kehitystyötä, ja siinä meillä on myös suurta vientipotentiaalia. Tällaista kehitystyötä meidän kannattaa nyt edelleen tukea ja vauhdittaa koko jätealalla.

Kuten todettua, hyvä, että esitys on nyt eduskunnassa ja että asia saa täällä perusteellisen käsittelyn, jossa kaikki näkökulmat ja riskit vielä kertaalleen huolella arvioidaan.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Sirén.

17.48 Saara-Sofia Sirén kok: Arvoisa puhemies! Vielä olisin kysynyt ministeriltä näistä siirtymäajoista. Perustuslakivaliokunta on aikanaan — jos en väärin muista, niin 2010 — edellyttänyt, että siirtymäajan tulisi olla kolmesta neljään vuotta silloin, kun kuljetussopimukset päättyvät, kun kunta päättää siirtyä kiinteistönhaltijan järjestämästä kuljetuksesta kunnan järjestämään kuljetukseen. Millä perusteilla hallitus on päätenyt tätä merkittävästi lyhyempiin siirtymäaikoihin, jotka aiheuttavat yrittäjille suuria haasteita?

Mutta, arvoisa puhemies, hallituksen esityksellä on, kuten sanottua, hyvät tavoitteet, joista on helppoa olla samaa mieltä, mutta samalla esityksessä on epäkohtia, jotka kaventavat yrittäjien toimintaedellytyksiä ja myös kuntien itsehallintoa, ja näistä olemme huolissamme. Tätä suuntaa on vaikea ymmärtää, sillä valmistelussa ei ole pystytty osoittamaan, että keskitetty järjestelmä olisi kierrättämisen näkökulmasta tehokkaampi.

Arvoisa puhemies! Kiertotalouden hienous on siinä, että voidaan luoda ratkaisuja, joista kaikki hyötyvät, niin ympäristö, ilmasto kuin myös yrittäjät ja työllisyys. Ja tämä jätelain uudistus olisi erinomainen paikka hallitukselle edistää kiertotalouden ratkaisuja nimenomaan niin, että kaikki osapuolet hyötyvät.

Ympäristövaliokunta tätä lakiesitystä alkaa nyt käsitellä ja kuulee laajasti eri osapuolia. Tämä on oikein hyvä ja tärkeä asia ja hieman poikkeuksellinenkin — nimittäin ympäristövaliokuntaan saatiin nyt tämä jätelaki näin keskellä koronasulkuakin käsittelyyn ottaen huomioon, että ympäristövaliokuntaan on tämä hallitus tuonut hyvin vähän, poikkeuksellisen vähän, ympäristöön liittyvää lainsäädäntöä tällä kaudella, josta on pian jo puolet takana.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kaunisto.

17.51 Ville Kaunisto kok: Arvoisa rouva puhemies! Välillä tuntuu, että oma levyni on jäänyt jumiin, kun korostan hallituksen yrittäjävastaisuutta. Valitettavasti hallitus vain tekee omilla teoillaan tämän levyn vinguttamisen pakolliseksi. Siksi jatkan ja samalla todella sydämestäni toivon, että hallitus tekisi täyskäännöksen ja usko yrittämiseen, työntekoon ja ahkeruuteen nousisivat sille tasolle, jolla niiden hyvinvoivassa yhteiskunnassa kuuluukin olla. Ensimmäisenä asiana olisi varmasti elinkeinoministeriön mukaan ottaminen Suomen korona-exit-suunnitelman laatimiseen. [Saara-Sofia Sirén: Todella!]

Mutta itse asiaan, eli hallituksen esitykseen jätelain muutokseen. Ensinnäkin olen erittäin tyytyväinen siihen, että lakiehdotus edistää kierrätystä. Tästä varmasti kukaan tässä salissa ei ole eri mieltä. Mutta mihin olen hieman tympääntynyt, on se, että hallituksen yleisajatus on, että ympäristöystävälliset teot ja yrittäjyys sekä yksityinen puoli ovat toistensa vastapuolia. Jos teette toista, niin toista pitäisi muka heikentää. Tämä on täysin vä-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 36/2021 vp

rää ajattelua. Todellisuus on päinvastainen. Lakiesityksen mukaisesti toimien pienet innovatiiviset, investointirohkeat ja muutoksen mahdollistavat ympäristöalan yritykset tulevat poistumaan jätehuoltokartalta kokonaan.

Arvoisa rouva puhemies! Käsittelyssä oleva jätelain muutos laittaa jopa tuhat yritystä ja näiden tuhannet työpaikat vaaraan. Tämä on kohtuutonta. Jätelakiesitys on isku pk-yrityksien kasvoille, minkä lisäksi se on ristiriidassa hallituksen työllisyystavoitteiden kanssa. Erityisesti kasvukeskusten ulkopuolella olevissa kunnissa on pitäydytty usein kiinteistönhaltijan järjestämässä jätteenkuljetuksessa, koska kuljetusjärjestelmäpäätös on osa elinkeino- ja elinvoimapolitiikkaa, ja kuten ministeri täällä aikaisemmin totesi, kysymyksessä on 50–80 miljoonan euron liiketoiminnan siirtäminen kunnille ja kuntayhtymiin.

Paikallisten yritysten toimintaedellytysten heikentäminen ei ole kunnan eikä julkisen talouden etu. Käytännössä tämän lakimuutoksen seurauksena koko Suomi siirtyy pikkujalaa kunnan kilpailuttamaan malliin ja jätehuollon toiminta keskittyy isoille yrityksille. Julkinen kilpailutus voi kuulostaa hyvältä, mutta kokemuksesta me kaikki tiedämme, että kilpailutuksen voittaa aivan liian usein kansallinen tai kansainvälinen iso toimija. Toivon vahvasti, että tässä kokonaisuudessa otetaan tiukka ote siihen, mitkä ovat tämän lakiesityksen vaikutukset paikalliseen yrittäjyyteen ja yrittäjiin. Kuunnellaan ja tehdään yhteistyötä ja ennen kaikkea korjataan nämä harmilliset virheet, mitä tämä sisältää. — Kiitoksia.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Laakso.

17.55 **Sheikki Laakso ps:** Arvoisa puhemies! Haluaisin vielä ministeriltä kysyä, miksi kaksoisjärjestelmä pitää poistaa. Ja toinen ihmettelyn aihe on se, että täällä useat hallituspuolueiden edustajista ovat puheissaan antaneet ymmärtää, että me ei oltaisi kovin hyviä kierrättäjiä. Onko nyt varmaa, että on tiedossa se, että näissä Eurooppaan verratuissa lukemissa on aika usein vähän erilaisia tilastointeja ja ne eivät ole keskenään vertailukelpoisia?

Itsekin kuitenkin tiedän omasta kokemuksestani, kuinka hyvin oikeasti Suomessa kierretään, ja loppupelissä täällä markkinat ja muu tällainen toimivat äärettömän hyvin — jos on markkinoita. Täällä se ei ole missään nimessä kiinni siitä, etteikö täältä löytyisi innovatiivista porukkaa ja halukkuutta jopa investoida näihin hommiin, jos löytyy niille tuotteille markkinat. Tämä on ainoa ongelma koko kierrättämisen kasvattamisessa, se, minkä takia se on junnannut paikallaan: se, ettei ole niitä markkinoita.

Nyt en edelleenkään ymmärrä, millä tavalla tietyllä lailla pakolla esimerkiksi kaksoisjärjestelmän poistaminen tuo jotain lisää tähän. Henkilökohtaisestikin kotipihalla on yksi ainoa astia, mutta kotona sisällä on kahdeksan eri kippoa ja kuppia ja astiaa, mihin laitan kaikki eri tuotteet. Ei ole mikään vaikeus ollut, ja kuhina on joka ikisen marketin pihalla olevalla hyötyjätteitten keräyspisteellä aina, kun olen siellä käynyt. Eivät ne Ecosirin laatikot siellä tyhjän panttina ole kauheasti olleet.

Eli tilanne on se, että vaikka me kuinka lisätään lajittelua, muutetaan tämä kaksoisjärjestelmä kunnallisen hoidon puolelle, niin se tarkoittaa vain sitä, että me kerätään tuotteita, mistä suurin osa kuitenkin poltetaan. En sitten tiedä, kuka kikka kakkosen meinaa sitten tehdä ja millä tavalla ne tullaan sitten oikeasti siellä kunnallisessa jätehuollossa raportoimaan tai tilastoimaan vai käytetäänkö ne naapuritontilla ja tuodaan sitten jotenkin toisella tavalla takaisin, koska ikävä kyllä on pakko sanoa, että tämä tietynlainen edestakaisin jumppaaminen näitten tiettyjen kierrätysmateriaalien kanssa on tähänkin päivään asti ollut riittävän kovaa, saattikka nyt, että pitäisi ruveta jonkunnäköisiä tuloksia näkymään viivan

Pöytäkirjan asiakohta PTK 36/2021 vp

alla siitä, kuinka paljon me ollaan saatu kierrätettyä — niin, mukamas kierrätettyä — sitä asiaa. Markkinoita meidän pitää pystyä luomaan. Sillä me saadaan kierrätys nousemaan. — Kiitos.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Eskelinen.

17.58 Seppo Eskelinen sd: Arvoisa rouva puhemies! Pitkään valmistelussa ollut jätelain uudistus saadaan nyt lopultakin sitten maaliin, ja se vauhdittaa erilliskeräystä ja kiertoutoutta hallitusohjelman tavoitteiden mukaisesti. Lakiesityksellä pannaan myös EU-lainsäädäntöä täytäntöön.

Tavoitteena on nostaa yhdyskuntajätteen kierrätys asteittain nykyisestä 43 prosentista 63 painoprosenttiin vuoteen 2035. Ja niin kuin täällä tänään on puhuttu, pakkausjätteiden kierrätystavoitteiden osalta tavoite on aika helpostikin saavutettavissa mutta haasteellinen tietysti muovijätteen osalta. Tavoitteiden saavuttamiseksi laki sisältää useita ohjauskeinoja ja erilliskeräyksen osalta.

Aika suuresti ihmettelen ja vähintään pikkuisen liioiteltuna pidän niitä väitteitä niistä työllisyysvaikutuksista, mitä tässä salissa nyt on puhuttu. Kun kierrätystä lisätään ja jätteen lajittelua lisätään, niin eihän se voi olla näkymättä myös työllisyydessä. Lisäksi laissa on minusta aika hyvin kiinnitetty huomiota jätteenkuljetuksen kilpailutusten pilkkomiseen, jotta paikalliset pk-yritykset pääsevät tarjoamaan. Se on äärimmäisen tärkeää. Lisäksi seka- ja sakojätteen osalta kaksoisjärjestelmä säilyy.

Uudistuksen myötä kuntien vastuu jätteen keräyksestä lisääntyy. Tärkeää on, että kunnat tekevät uudistuksessa hyvää yhteistyötä asukkaiden ja yritysten kanssa. Laissa esitetyt osittain hankintalakiakin tiukemmat säännökset vahvistavat kuntien velvollisuutta huolehtia asianmukaisista kilpailutuksista. Tärkeää on, että kilpailutuksessa ja sen ehdoissa huomioidaan aluetalouteen vaikuttavat tekijät ja paikallisten yritysten mahdollisuus osallistua aidosti kuljetusurakoihin. Laissa onkin tarkennettu jätteenkuljetusurakoiden kilpailutusta koskevaa sääntelyä nykyisestä. Kunnan on jatkossa jaettava kuljetusurakat alueellisesti ja ajallisesti siten, että pk-yritykset todellakin voivat aidosti osallistua kilpailutuksiin.

Uudistus on tietysti iso myös asukkaiden, niin omakotitalo- kuin asunto-osakeyhtiöiden asukkaiden, näkökulmasta, ja kiinteistön omistajat, asunto-osakeyhtiöt, joutuvat sitten aika tavalla järjestämään omaa jätehuoltoa ja jäteastioitaan, ja monissa kunnissahan jätehuolto-yritykset ovat tarjonneet myös palvelua näille. Tärkeää on myös, että kuntien yhteydessä asunto-osakeyhtiöiden osalta kanssa mietitään erilaisia keräysmenetelmiä, niin kuin tänään on puhuttu kortteli- ja monilokerokeräyksestä.

Uudistuksen jalkauttamisessa on tärkeää, että biojätteen ja pakkausjätteen järjestämisen suhteen on kahden ja kolmen vuoden siirtymäajat lain hyväksynnästä. Itseäkin vähän arveluttaa tämä siirtymäajan pituus kaiken kaikkiaan, se, onko tämä nyt sitten riittävä — on kumminkin aika isosta uudistuksesta kyse. Tärkeää uudistuksen jalkauttamisessa on erityisesti opastus ja selkeä viestintä, joka tapahtuu hyvissä ajoin erityisesti siirtymäaikaisten suhteen sekä erilliskeräystä koskevien tavoitteiden toteuttamisen suhteen.

Kuntien roolin ja vastuiden kasvaessa on tärkeää, että huomioidaan kuntien vastuulla olevissa päätöksissä koko jätehuollon järjestämisketjua tukevat mallit, ja tähän liittyen on hyvä, että seka- ja sakojätteen osalta tämä kaksoisjärjestelmä säilyy. Tärkeää on myös, että pakkausmateriaalien osalta tuottajien ja tuottajayhteisöjen vastuu kasvaa ja tuottajavastuu ulottuu myös kasvavaan kansainväliseen verkkokauppaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 36/2021 vp

Toivotaan, että laki antaa hyvät mahdollisuudet kehittää edelleen meidän jätehuoltoa, jätteenkäsittelyä ja kierrätystä. Kunnilla on nyt entistä isompi rooli lain jalkauttamisessa ja palveluiden järjestämisessä.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kettunen.

18.03 Tuomas Kettunen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Käsittelyssä on tosiaan jätelaki, ja tässä lakiesityksessähän hyvää on se, että asumisessa syntyvä sekajäte ja kaivojätteet jäisivät nykyiselle mallille eli vapaan kuljetuksen piiriin.

Arvoisa rouva puhemies! Erilliskerättävien jakeiden osalta tässä laissahan tämä jäisi kunnan järjestettäväksi kuljetusten osalta, ja mitä olen erästä yrittäjää jututtanut, niin tämän olisi todella hankala asia toteuttaa. Ajatellaanpa asiaa vaikka ympäristön tai logistiikan kannalta, niin tämä ongelma korostuu varsinkin harvaan asutuilla alueilla. Olisi melko haasteellinen tilanne, jos kilpailutusten jälkeen kiinteistössä kävisi useampi yrittäjä keräämässä ne jakeet, jotka ovat kilpailutuksessa saaneet. Kokonaisuus ei olisi ainakaan tämän yrittäjän mielestä kenenkään hallinnassa. Yksittäisen jakeen kerääminen olisi kallista ja epäekologista.

Otetaan esimerkki vaikka Kainuun perukoilta, Ristijärven kunnasta: Sieltä käydään yhtä jaetta poimimassa, vaikka muovia. Ihan jo ympäristösyistä kysynkin, kumpi on ekoteko, ajaa kahdeksan tuntia sillä jäteautolla, kuorma-autolla, kerätä yhtä jaetta, vaikka muovia, ja muovin kokonaispaino keräilypäivän päätteeksi olisi vaikka 400 kiloa. Tämähän kannattaa, kun tässä lähetekeskustelua käydään, myös ottaa huomioon valiokunnassa. Kun täällä valiokunnan arvoisa puheenjohtaja ja myös ministeri ovat paikalla, niin tämä kannattaa ottaa huomioon.

Ja sitten vielä, olisiko sitten aitoa kilpailua, jos sekajätteet voit kilpailuttaa, mutta kunta hoitaa biojätteet ja muut? Tästä todennäköisesti tulee sekava järjestelmä ja kenties myös kallis.

Arvoisa rouva puhemies! Meillä Kainuussa on tällä hetkellä hyvä järjestelmä, jossa kunta hoitaa sille kuuluvan viranomaistehtävän ja -valvonnan ja yrittäjät hoitavat kuljetuksen. Jätehuoltomääräykset Kainuussa ovat paljon tiukemmat tällä hetkellä kuin mitä tässä lakiesityksessä esitetään, ja se kyllä toimii Kainuussa hyvin. Kunta hoitaa toissijaisesti jätekeräyksen, eli jokainen kiinteistö voi valita joko kunnan tai yrittäjän kanssa sopimuksen, ja näin se aito kilpailu säilyy alueella, vaikka yrittäjiä ei olisi alueella kuin yksi yrittäjä. Mutta tulevan esityksen mukaan kunta saisi monopolin koko jätehuoltoon ja kilpailutuksissa kuljetukset siirtyvät sitten isoille pörssiyhtiöille, ja itse en henkilökohtaisesti tätä kannata.

Arvoisa puhemies! Vielä, kun täällä on ministeri paikalla, tekisin kysymyksen/esityksen. Täällä on tästä kaksoisjärjestelmästä käyty keskustelua. Olisiko nyt [Puhemies koputtaa] fiksua se, arvoisa puhemies, että alle 10 000 asukkaan kunnilla säilytettäisiin tämä kaksoisjärjestelmä? Tämä toisi minun mielestäni paljon paremman tilanteen. [Puhemies koputtaa] Ja, puhemies, vielä tästä siirtymäajasta haluan tuoda tässä lähetekeskustelussa esille sen huolen, että siirtymäajan tulisi ja tulee olla paljon pitempi kuin mitä nyt esitetään.

Puhemies Anu Vehviläinen: Ja tähän keskustelun loppuun ministeri, 3 minuuttia.

18.06 Ympäristö- ja ilmastoministeri Krista Mikkonen: Arvoisa puhemies! Ensin vastaan tähän, kun tässä on todettu se, että sinänsä kaikki tässä esityksessä ei tule siitä direk-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 36/2021 vp

tiivistä ja että tämän olisi voinut myös pilkkoa osiin. Haluan sanoa, että minusta on tärkeätä, että tämä paketti tuodaan nyt kokonaisuutena. Jätealan toimijat ovat odottaneet näitä ratkaisuja, ja on tärkeätä, että me saamme tämän koko paketin eteenpäin. Me tiedämme, että se on voinut vaikuttaa esimerkiksi investointihalukkuuteen, tai on jouduttu odottamaan, kun ei tiedetä, minkälaisen mallin Suomi valitsee esimerkiksi pakkausjätteiden osalta. Sen takia on tärkeätä, että tämä koko paketti menee nyt eteenpäin.

No, sitten tässä keskustelussa on ehkä annettu semmoinen kuva, että jatkossa kunnat hoitaisivat kuljetukset. Näinhän se ei ole. Siis kunta kilpailuttaa, yritykset hoitavat kuljetukset. Ja tässä on se huoli, mikä jo edellisessä vastauksessa todettiin ja minkä moni puheenvuoron pitäjä on nostanut esiin, että kilpailutus täytyy totta kai tehdä niin, että myös pienillä yrityksillä on siihen hyvät edellytykset osallistua ja ne urakat voittaa. Me tiedämme, että historiassa tässä on ollut haasteita, mutta toisaalta meillä on paljon alueita, missä nämä ovat onnistuneet äärimmäisen hyvin. Sen takia lakiin on haluttu tämä kirjata, että tämä pitää huomioida, ja myös neuvontaa ja koulutusta tullaan tekemään.

Siirtymäajat ovat täällä puhuttaneet paljon. Tässähän tosiaan on se tilanne, että esimerkiksi pakkausjätteen osalta tuottajavastuuvaatimukset tulevat voimaan vuonna 23, mutta toimeenpanolle on sitten annettu aikaa. Me ollaan tunnistettu tämä haaste, että siirtymäaika on lyhyt, mutta toisaalta erilliskeräyksen nopeaksi käynnistämiseksi on tärkeätä, että ne saadaan pikaisesti liikkeelle. Mutta toisaalta perustuslakivaliokunnan on varmasti syytä arvioida se, onko tämä siirtymäaika tässä esitettyssä muodossa riittävä.

No, sitten haluan nostaa esiin sen, kun täällä on väitteitä siitä, että tämä esitys johtaisi työttömyyden lisääntymiseen. Päinvastoin, on ihan selvää, että työllisyys tulee kasvamaan, sillä esimerkiksi erilliskeräysvelvoitteet tulevat niin paljon kiristymään, että myös sinne kuljetuspuolelle tulee uusia työpaikkoja. Tässähän on arvioitu, että noin 500 henkilövuoden lisäys on tämän työllisyysvaikutus.

No, sitten on kysytty, miksi kaksoisjärjestelmästä luovutaan. Ei tietysti voi peilata pelkästään siihen, mitä tänä päivänä on saatu aikaan sopimusperusteisilla kuljetuksilla, vaan tässä täytyy miettiä, että me tarvitaan korkeampaa ja aikamoista kierrätysasteloikkaa. Sen takia on tärkeätä, että me saadaan mukaan myös uudenlaisia mahdollisuuksia, niin kuin korttelikeräystä ja kimppakeräystä. Silloin, kun se koko alue voidaan suunnitella yhtenäisesti, sinne voidaan luoda myös näitä erilaisia toimintamalleja, ja asukkaan kannaltahan se on helppoa, kun sitä kautta tulee tavallaan yhden luukun palvelu. — Kiitos.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kettunen.

18.10 Tuomas Kettunen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Halusin ottaa puheenvuoron ja kiittää ministeri Mikkosta hyvistä vastauksista ja muistuttaa vielä sen, että kun kierrätystoimintaa halutaan lisätä, niin siihen helpoin keino on juuri tämä kiinteistökohtainen lajittelu, jota edellisissäkin puheenvuoroissa on tuotu esille — ja ansiokkaasti myös edustajat kierrättävät kiinteistökohtaisesti jätteitä — ja johon tämä lakiesitysikin tähtää.

Toinen on se, että jos kerätystä jätteestä lajitellaan kierrätettävät jakeet, niin näin se toimii. Tätä kuitenkin kunnat eivät ole toteuttaneet, vaan ne ovat ruokkineet omia polttolaitoksiaan jätteillä. Kunnan intressihän ei ole lajitella, koska silloinhan ne heikentävät omaa polttoainettaan, ja tähän ongelmaan pitäisi myös lainsäädännöllisesti puuttua ja näin saada lajittelutoimintaa edistettyä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 36/2021 vp

Asumisessa syntyvän jätteen lajittelutoimintahan on lainsäädännöllisesti yrittäjiltä kielletty, mutta voi kuitenkin lajitella kuin elinkeinojätteitä — mutta luulisi, että sitten yrittäjillä olisi osaamista ja halua lajitella myös asumisessa syntyviä jakeita, jos lainsäädäntö sen sallisi.

Puhemies! Vielä kertaalleen muistutan, kun lähetekeskustelua käydään, tästä kuljetusjärjestelmästä, että tämä kaksoisjärjestelmä säilytettäisiin pienillä kunnilla, mielellään alle 10 000 asukkaan kunnilla. Näin annetaan vapaus kaksoisjärjestelmään, pienet yritykset pystyvät jatkamaan toimintaa näillä alueilla ja kaikki voittavat.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Sirén.

18.12 **Saara-Sofia Sirén kok:** Arvoisa puhemies! Kiitoksia todellakin ministerille, että hän on antanut aikaansa tälle lähetekeskustelulle ja osallistunut koko pitkään keskusteluun. Se on oikein arvokasta, ja sitä arvostamme.

Kaksi huomiota vielä tähän ministerin viimeiseen puheenvuoroon:

Jos olen oikein ymmärtänyt, niin esimerkiksi näiden kortteli- ja muiden tällaisten kimp-pakeräysratkaisujen edistäminen ei kuitenkaan edellyttäisi näitä hallituksen tekemiä esityksiä suhteessa tähän kaksoisjärjestelmään. Ihan samalla tavalla kiinteistönhaltijan järjestämässä kuljetuksessa kaikki tällaiset ratkaisut olisivat mahdollisia, ovat toki kunnankin järjestämässä, mutta tämä hallituksen esittämä muutos ei ole edellytyksenä näiden kierrätysratkaisujen edistämiseksi.

Olisin vielä kysynyt, kun ministeri nosti esille näitä työllisyysvaikutuksia, minkälaisella kokonaisuudella niitä on nyt arvioitu. Ehkä kiinnostavat myös nämä yritysvaikutusten arviot ja suhde tähän hallituksen omaan yrittäjästrategiaan, mutta myös nämä työllisyysvaikutukset. Mitä nyt alustavasti olen asiantuntijoita tämän lakiesityksen myötä kuullut, niin ne arviot työllisyyden lisäämisestä ovat kyllä merkittävästi vaatimattomampia kuin mitä ministeri äsken esitti.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Hoskonen.

18.13 **Hannu Hoskonen kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Lyhyesti vielä kiitoksia ministerille läsnäolosta ja ennen kaikkea tämän lain lähetekeskusteluun panostamisesta. On arvokasta, että ministeri itse on paikalla ja saamme tällä keinolla lähetekeskustelun muodossa antaa hyviä ajatuksia tästä jätelain käsittelystä. Tulemme varmaan ministeriä useasti tässä yhteydessä vielä tuolla kuulemaankin.

Mutta kuten omassa puheenvuorossani äsken sanoin tämän kiertotalouden puolelta, niin toivon todella hartaasti, että päästään tämän luvitushomman puolelta kiertotalouden aitoon edistämiseen elikkä saadaan niille kierrätettäville, esimerkiksi mainitsemallenne tuhka-asialle, lupa-asiat kuntoon mahdollisimman nopeasti. Sillä puolella sen end of waste -merkinnän, sen luvan, saaminen ja end of waste -luvan myöntäminen on äärimmäisen tärkeää, koska tällä keinoin aidosti saavutetaan se kiertotalouden suuri idea, että ne jätteet todella tulee hyödynnettyä. Tärkeintä siinä on se, että kun monesti tuijotetaan näissä lupa-asioissa sitä, kuinka monta hiilidioksiditonnia syntyy sen prosessin aikana, niin eihän se ajattelu niin saa olla. Kun se jäte on meillä käsillä ja se käsitellään ja end of waste saavutetaan, niin sen jälkeen säästetään neitseellisiä luonnonvaroja.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 36/2021 vp

Toivon, että ministeri ottaa tämän vakavasti, koska tämä asia on se, joka on todella heittänyt suurta — en sano vihastusta — hämmennystä kentällä kiertotalouden piirissä toimivien yrittäjien keskuudessa. Tämä on vakava asia, ja kun perustuslakihan sanoo myös, että asia on viranomaisissa käsiteltävä kohtuullisessa ajassa, niin ei voida loputtomasti pyytää lisäselvityksien lisäselvityksiä, koska kaikki parhaan tiedon mukaiset selvitykset ovat jo olemassa, mutta lupia ei vain kuulu, ja yrittäjät lähtevät täältä karuun. Tiedän yhden yrityksen, joka jo lähti tästä maasta pois, kun ei tahdo lupia saada. Nämä hyvät raaka-aineet menevät aivan hukkaan, ja valtava määrä tutkimuspanostusta menee hukkaan, ja ennen kaikkea kaikki työpaikat valuvat Suomesta ulos. Toivon tähän asiaan nopeaa parannusta.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kettunen.

18.16 **Tuomas Kettunen kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Ilta on jo pitkällä, ja on käyty pitkä keskustelu asian osalta, enkä tietenkään missään nimessä halua pitkittää aikaanne, en puhemiehen enkä ministerin, mutta kun asia on niin tärkeä ja unohdin tästä siirtymäajasta vielä mainita tarkkakohtaisemmin, niin käytän tässä nyt sen mahdollisuuden. — Elikkä siirtymäajan tulisi lainsäädännössä olla mahdollisimman pitkä sen takia, että monet yrittäjät ovat viime vuosina tai jopa tänäkin vuonna investoineet uuteen kalustoon. Lokeropakausauto maksaa helposti 250 000–300 000 euroa, alvi nolla, ja nyt jos siirtymäaika on liian lyhyt, niin kuinka lyhyessä ajassa tällaiset investoinnit sitten kuoletaan? Mielellään pitäisi olla 5—6 vuoden siirtymäaika — vähintään — tälle lainsäädännölle, jos tähän mennään. — Puhemies, kiitän.

Puhemies Anu Vehviläinen: Ja ministeri vielä, 2 minuuttia.

18.17 **Ympäristö- ja ilmastoministeri Krista Mikkonen:** Kiitos! No, ensin näistä työllisyysvaikutuksista. Siis todella pelkästään jätteen keräyksen ja käsittelyn lisääntymisen arvioidaan tuovan merkittäviä työllisyysvaikutuksia. Nämä ovat tietysti karkeita arvioita. Mutta sen lisäksi me tiedetään, että tietysti kun se erilliskeräys paranee ja sitten meillä on kerättyä, lajiteltua jätettä, niin myös liiketoimintamahdollisuudet sen jätteen osalta lisääntyvät. Se on sitten toinen kysymys, minkä tyyppistä yritystoimintaa sen ympärille syntyy. Mutta me tiedetään, että jo pelkästään se, että biojätettä kerätään nykyistä enemmän tulevaisuudessa, mahdollistaa sitten sen, että biokaasulaitokset voivat hyödyntää sitä, ja sitä kautta tulee investointeja.

No, sitten tässä edustaja Hoskonen nosti esille jätteeksi luokittelun päättymistä koskevat säännökset. Niitähän tässä myös uudistetaan. Siis tavoitteena on tällaisen tapauskohtaisen viranomaispäätöksenteon sujuvoittaminen ja yhdenmukaistaminen. Se edistäisi uusien tuotteiden kehittämistä jätemateriaaleista, ja sitä me totta kai tarvitaan, että me saadaan se jäte hyötykäyttöön, uudelleen käyttöön. Tämän ehdotuksen mukaan siis jätteeksi luokittelun päättymisestä päätettäisiin sujuvoitetussa ympäristölupamenettelyssä, ja tämä toivottavasti tuo myös sitä nopeutta ja sujuvuutta, mitä ympäristövaliokunnan puheenjohtaja tässä peräänkuulutti.

Keskustelu päättyi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 36/2021 vp

Asia lähetettiin ympäristövaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan, hallintovaliokunnan ja talousvaliokunnan on annettava lausunto.